

La humanitat

Redacció
6, Bld Poissonnière
Tel. PRO 15-01, poste 168
Paris (IX)
—
Xecos postal
Paris, C. 646950
SANTIAGO VILA
5, Fbg Poissonnière
Paris (IX)

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2a EPOCA. — Núm. 126. — Abril del 1951.

Fundador: LLUIS COMPANYS

PREU: 10 francs

Lluitem per una Catalunya políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa.

Francesc MACIÀ

El nostre poble continuà donant l'exemple

EDITORIAL

El concepte d'unitat, és un dels conceptes bàsics de la política. Difícilment trobaríem un partit o una organització obrera que no hagi centrat la seva actuació, adés o ara, al voltant d'aquesta idea que pot recobrir múltiples variacions: programa mínim, unitat d'acció, etc. Darrera la seva ombra — gairebé diríem amb la seva complexitat — es poden executar les millors i les pitjors polítiques ja que, algun cop amb tota sinceritat, el concepte d'unitat, en si mateix, no significa absolutament res. En tant que terme de política pura, i si no va acompanyada de determinades condicions, la unitat no té altre valor que el d'una paraula multifacètica emprada massa sovint pels demagogs, els oportunistes i els polítics d'ocasió.

Es més; en el que a nosaltres respecta, sempre hem considerat les empreses unitàries amb una certa malfeança. En política, cada organització responsable deu mantenir en tot circumstància la seva personalitat i no es poden barrejar, sense desorientar els ciutadans, els programes d'acció i de govern. Unir alegrement, sense tenir en compte les preferències doctrinals i les diferències ideològiques, ho considerem, almenys, com una operació política irrespectuosa.

Ara bé; en determinats moments de la vida dels pobles, cal saber renunciar a aquest rigorisme. Quan existeix un objectiu comú que condueix a la realització de tots els altres, quan tots els partits polítics d'un país es troben paralitzats a causa de la pervivència d'un obstacle que impossibilita l'aplicació dels respectius programes, cal tenir l'altessa de mires de fer passar a segon terme les consideracions doctrinals.

Es aquesta precisament, al nostre judici, la situació en que es troben els partits i organitzacions obreres catalanes i espanyoles. Qui més qui menys, tots creuen tenir la fórmula o les fórmules que han de solucionar els problemes de casa nostra; i aquesta diversitat, és la regla de la democràcia i contribueix en definitiva, encara que sembli paradoxal, a donar força a l'obra de govern dels pobles lliures entre altres raons perquè la diversitat presuposa el lliure exercici del dret de crítica i d'oposició. Però malauradament, els nostres programes seran perfectament inaplicables mentre i tant no aconseguirem abatre l'obstacle que s'interposa entre el poble i nosaltres. Aquest obstacle, s'anomena Franco. I com sigui que cap força d'oposició actuant separatament no podrà enderrocar-lo, ens semblava que la conclusió lògica, que no caldria dubtar ni discutir, és que fins que no es realitzara una real unitat d'acció entre tots aquells que es troben paralitzats per la unitat del règim actual espanyol, hi hauria poques possibilitats de fer triomfar els nostres respectius ideals. Encara que només fos per egoisme polític, aquesta constatació hauria d'ésser acceptada per tothom.

Ens cal reconèixer que ja comença a ésser-ho. S'han produït darrerament alguns esdeveniments que demostren la voluntat de caminar per aquest viari salvador. Per una part, el Partit Socialista Espanyol, després d'haver adoptat en el seu darrer congrés extraordinari, una declaració política que si bé no modifica substancialment la seva coneguda actitud, deixa tanmateix la porta oberta a l'esperança, acaba d'abraçar-se a tots els partits no totalitaris sollicitant una presa de contacte de cara al millorament de l'activitat antifranquista. Per la seva banda, les institucions republicanes, per mitjà del seu més alt magistrat, el President interí de la República, han fet públic un missatge d'un to notablement conciliador que deixa intactes les possibilitats d'entesa amb les forces que, com el PSOE i la CNT han preferit fins ara seguir una conducta política independent.

Les dues forces a les quals feia al·lusió el nostre Secretari General en la seva lletra a Rodolff Llopis, inicien un acostament. Salutem doncs com cal aquesta conjuntura i fem el possible tots plegats per a evitar que aquest primer pas no sigui un fruit esporàdic. Pensem que de l'éxit o del fracàs d'aquest acostament en depèn la fi o la continuació del martiriol dels nostres compatriotes.

Esquerra Republicana de Catalunya, repetim-ho, es malia i es maliarà sempre de les unies fetes a la lleugera, però per tal d'aconseguir aquesta vital convivència, està disposada a no regatejar cap sacrifici ja que per nosaltres, de moment, una sola cosa compta: l'alliberament de Catalunya i el de tot els pobles d'Espanya.

MISSATGE DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT LES REPUBLICQUES D'ESPANYA TENEN VINT ANYS

CATALANS:

Fa vint anys que Francesc Macià i Lluís Companys proclamàren a Barcelona la República catalana i la República Espanyola. Els dos descensis que ens separen d'aquell doble gest memorable han estat pròdigs en esdeveniments dels quals, el menys que es pot dir, és que han marcat profundament el destí de les persones i de les col·lectivitats nacionals.

Catalunya, malauradament, no ha estat una excepció en aquesta crisi general. En un període relativament curt, ha estat testimoni del magnífic esforç dels homes que proclamàren la República, ha assistit a les tràgiques fluctuacions d'una guerra fratricida i d'una conflagració mundial, i ha sofert, en la seva carn i en la seva ànima, la temptativa franquista d'anihilat tot el que constitueix el nostre orgull d'homes lliures i de catalans. Però malgrat aquestes experiències, Catalunya, els ulls fets en l'esdevenidor, continua la seva ruta.

El continuà, no pas amb la passiva indiferència dels febles sinó amb l'indomptable coratge dels forts, augmentant cada dia el volum de la seva acció contra un règim que s'havia proposat convertir-la en una terra de conquesta. Les jornades de març marquen un tombant cabdal de la resistència catalana i demostren als qui en dubtàvem encara, que la vitalitat del nostre poble no ha sofert cap minva.

Avui ja no pot haver-hi dubte: Catalunya ha plebiscitat novament la democràcia, la justícia social i la llibertat. La democràcia, perquè el respecte de la voluntat popular és la base de la convivència ciutadana; la justícia social, perquè el nostre poble, treballador per excel·lència, no pot desatendre les legítimes reivindicacions dels qui, amb llurs sacrificis, fan la riquesa del país; la llibertat, perquè sense ella es marceixen les flors de l'esperit i es condemna a l'esterilitat les més nobles prugnes de la persona humana.

Feleitem-nos, catalans, de les victòries obtingudes, però sobretot no ens aturem en el camí emprés. Ara que l'opressor vacilla, cal redoblar l'activitat i augmentar l'eficiència de la nostra acció. Cada català té una comesa, cada patriota una tasca concreta; combatre sense treva un règim que havia decretat la nostra mort i que ja comença a adonar-se que ha perdut definitivament la batalla.

Aquest 14 d'abril no és solament un 14 d'abril de l'esperança, ans bé el de la certitud del triomf. Però el calvari de Catalunya ens comana de fer tot el que estigui al nostre abast per tal d'accelerar la desfeta del franquisme. Es per això que avui, en ocasió de l'aniversari de la proclamació de la República, del règim que reconegué les nostres aspiracions nacionals, demano a tots els catalans un últim esforç que ha de conduir-nos, estigueu-ne segurs, a la prosperitat i al restabliment de les llibertats nacionals.

CATALANS: No us descoratgeu! la victòria serà nostra!

Josep IRLA

L'acció internacional antifranquista

Una resolució del parlament francès: En una de les seves darreres sessions, la Comissió d'Afers Estrangers del parlament francès, ha adoptat una resolució que diu el següent: «La comissió d'Afers Estrangers saluda amb entusiasme els treballadors de Barcelona, que s'ajeequen coratjosament contra el règim feixista de Franco que fa regnar a Espanya la misèria i el terror».

Precisem que aquesta resolució va ésser adoptada per unanimitat.

Contra el folklore falangista: Primer a París, i després a Brussel·les, el grup folklòric de Falange ha estat l'objecte de grans manifestacions d'hostilitat per part del públic. A París, al Palais de Chaillot, fou tan considerable l'escàndol que fins i tot van haver d'interrompre les representacions. En una d'elles, la protesta no va cessar fins que es retirà l'estremitat ambaixador franquista a França. Alguns manifestants foren detinguts però cap detenció no va ésser ratificada. A Brussel·les, els estudiants i els obrers varen provocar greus incidents a l'exterior del teatre ABC on tenien lloc les representacions i la policia va procedir a més de 200 detencions, que tampoc foren mantingudes.

Miting antifranquista a París: El dia 12, a la sala Saunier, davant d'un públic nombros i entusiasta, va celebrar-se a París un important miting antifranquista en el curs del qual varen prendre la paraula els Srs. Haighauer de Força Obrera, Joyeux, del sindicat del llibre, Albert Camus, escriptor, Paul Rivet, i l'ex ministre socialista Daniel Mayer. Aquest darrer va ésser el més destacat de l'acte en ocasió del 20 aniversari de la proclamació de la República. El discurs del senyor Camus, molt profund i elevat de pensament, va causar una gran impressió. La presidència de l'acte, amb un discurs de gran claredat, zette, senador. Tots els oradors foren xardorosament aplaudits.

Una declaració del Foreign Office: Un portaveu del ministeri d'Afers Estrangers de Gran Bretanya referint-se a les informacions relatives a l'ofertiment de tropes espanyoles per la defensa d'Europa fet per Franco a l'ambaixador nordamericà, ha declarat novament que el govern britànic manté la ferma oposició a tota col·laboració amb l'Espanya franquista en la defensa occidental.

Un comentari del «New-York Times»: En relació amb el préstec americà a Espanya per la compra de blat, el corresponent d'aquest periòdic a Madrid escriu: «L'acord dels Estats Units ha suscitat manifestacions d'hostilitat entre els elements antifranquistes de la capital. Aquests elements no s'amaguen de declarar que els Estats Units s'exposen a una gran impopularitat a Espanya si persisteixen en aquesta política, que no pot beneficiar més que els individus».

SEGUEIX LA PROTESTA POPULAR

(CRONICA DEL NOSTRE CORRESPONSAL A BARCELONA)

Tal com era de preveure, les jornades de Barcelona, que aci anomenem ja «les dies glorioses» han estat el preludi d'altres demostracions del mestre del nostre poble, demostracions que prenen ja, es vulgui o no, un marcat caràcter polític. Pocs dies després de la vaga general de Barcelona, els estudiants de Madrid seguien l'exemple dels catalans i els companys de Barcelona i el dia 3 d'abril varen començar les actes de protesta prenent com pretext, igual que a Barcelona, l'augment dels preus dels tramvies. Més de 3.000 estudiants de diverses facultats manifestaren pels carrers de la capital d'Espanya, produint-se algunes topades importants amb elements de la policia armada. Malgrat les amenaces de sancions severes, l'agitació s'ha perllongat durant més d'una setmana. Cal assenyalar que, dies abans, els estudiants de Granada havien adoptat una actitud semblant, manifestant llur solidaritat amb els barcelonins.

A Màntova, el dia 14, 6.000 obrers de l'empresa Bertran i Serra es varen declarar en vaga demanant un augment de salaris que la direcció es va veure obligada a concedir, sota reserva, tota vegada, d'aprovació per part de les «autoritats». Aquest nou gest d'una vila catalana ha estat comentat amb molt entusiasme en els mitjans obrers i tot fa pensar que altres sectors de la producció seguiten l'exemple. Els brutalitats de la policia, invadint els locals de la fàbrica i maltractant els obrers, no han aconseguit altra cosa sinó enforvirar l'hostilitat popular envers el règim que comença a manifestar una gran feblesa.

Ha estat molt comentada la decisió del governador civil de Girona, negant en el successiu qualsevol autorització de pasatge de frontera a l'agrupació sardanística «Caravana» de Torredella de Montgrí, per haver aprofitat una excursió en terres franceses per visitar el Mestre Pau Casals en la seva residència de Prades. Aquest gest del governador civil de Girona demostra una vegada més — si encara calia demostrar-ho —, la intolerància i el sectarisme dels actuals dirigents del nostre país.

L'Església catòlica, que fins ara s'havia significat per una adhesió sense reserves a la politica oficial, comença a operar un viratge que pot tenir moltes conseqüències pel període del règim. Fa uns dies el periòdic «Eclesia» portantiveu centridic d'Acció Catòlica, publica un editorial que ha produït una gran sensació. En ell es deia, entre altres coses: «Ofegar la veu dels ciutadans i reduir-los al silenci, constitueix, per un cristià, un atemptat al dret natural i una violació a l'ordre del món establert per Deu. Quan l'opinió pù-

AQUEST ES L'ORDRE QUE FRANCO IMPOSA ALS CATALANS!

l·lur opinió sobre tots els problemes plantejats». Per altra part, volem assenyalar que el periòdic «Tu», òrgan de les Germanades Obreres d'Acció Catòlica, ha estat novament suspès pel ministre Blas Pérez per no haver-se volgut resignar a la rigorosa censura prèvia que els fou imposada.

Encara que aparentment s'hagi restablert la calma, continua impertant un nerviosisme molt accentuat en tots els sectors de la població. Les

mesures adoptades pel govern per tal de solucionar el problema del cost de la vida, han estat acollides per tothom amb el més gran escepticisme. La gent ha comprès perfectament que mentre permaneixi al poder l'equip que ens governa des de tants anys, no hi haurà solució possible.

ris, al Palais de Chaillot, fou tan considerable l'escàndol que fins i tot van haver d'interrompre les representacions. En una d'elles, la protesta no va cessar fins que es retirà l'estremitat ambaixador franquista a França. Alguns manifestants foren detinguts però cap detenció no va ésser ratificada. A Brussel·les, els estudiants i els obrers varen provocar greus incidents a l'exterior del teatre ABC on tenien lloc les representacions i la policia va procedir a més de 200 detencions, que tampoc foren mantingudes.

Miting antifranquista a París: El dia 12, a la sala Saunier, davant d'un públic nombros i entusiasta, va celebrar-se a París un important miting antifranquista en el curs del qual varen prendre la paraula els Srs. Haighauer de Força Obrera, Joyeux, del sindicat del llibre, Albert Camus, escriptor, Paul Rivet, i l'ex ministre socialista Daniel Mayer. Aquest darrer va ésser el més destacat de l'acte en ocasió del 20 aniversari de la proclamació de la República. El discurs del senyor Camus, molt profund i elevat de pensament, va causar una gran impressió. La presidència de l'acte, amb un discurs de gran claredat, zette, senador. Tots els oradors foren xardorosament aplaudits.

Una declaració del Foreign Office: Un portaveu del ministeri d'Afers Estrangers de Gran Bretanya referint-se a les informacions relatives a l'ofertiment de tropes espanyoles per la defensa d'Europa fet per Franco a l'ambaixador nordamericà, ha declarat novament que el govern britànic manté la ferma oposició a tota col·laboració amb l'Espanya franquista en la defensa occidental.

Un comentari del «New-York Times»: En relació amb el préstec americà a Espanya per la compra de blat, el corresponent d'aquest periòdic a Madrid escriu: «L'acord dels Estats Units ha suscitat manifestacions d'hostilitat entre els elements antifranquistes de la capital. Aquests elements no s'amaguen de declarar que els Estats Units s'exposen a una gran impopularitat a Espanya si persisteixen en aquesta política, que no pot beneficiar més que els individus».

EL GEST D'UN CATALA

El nostre amic Rosend Costa, ex-combatent de la columna Macià-Companys, que ja havia fet parlar d'ell manifestant contra el franquisme a la plaça de la República de París, ha emprès una nova acció amb el propòsit d'exterioritzar els seus sentiments i de cridar l'atenció del món democràtic internacional sobre la injusticia que s'està cometent amb el nostre poble.

Costa es proposa de fer el trajecte Prada-París a peu, aturant-se en totes les viles on es trobin nuclis importants d'exiliats. Es portador d'un missatge del Mestre Pau Casals que ens plau reproduir més avall. Menyspreant el cansanci, el nostre amic, animat del millor esperit de sacrifici aprofitarà els seus contactes amb l'emigració per tal de galvanitzar les energies dels nostres compatriotes i llur voluntat de resistència. Segons les nostres noves, a més dels nostres companys, bon nombre d'autoritats franceses s'han sumat fins ara als homenatges que li han estat dedicats en diverses viles, especialment a Narbona. No cal dir com recomanem als nostres correligionaris que s'uneixin a totes les manifestacions que s'organitzin, i com ens plau felicitar a Rosend Costa, destintant l'èxit que es mereix.

Heus aci el text del missatge de Pau Casals:

«M'he enterat del vostre projecte d'efectuar un viatge a peu a través de França, o més concretament, de Prada a París, amb la finalitat de recollir els missatges de simpatia adreçats al poble espanyol. Aquesta iniciativa m'ha emocionat profundament i té tota la meua simpatia. Us dono les gràcies per la delicada atenció de venir a iniciar el vostre viatge a Prada, al meu costat. Us desitjo l'èxit que mereix la vostra fe i la vostra sinceritat. De tota manera, us aconsello d'abandonar el vostre projecte de fer el trajecte encadenat. El vostre gest no podrà res del seu mèrit i de la seva eficàcia. Desitjo que els fruits d'aquest esforç, corresponguin a l'esperit del vostre sacrifici. Afectuosament, PAU CASALS.»

PAU CASALS I LES NACIONS UNIDES

Ens plau transcriure a continuació la lletra de Pau Casals al senyor B. Cohen, Secretari adjunt de les Nacions Unides a Nova-York, en resposta a una lletra demanant-li un concert a París per a celebrar el 3er. aniversari de la Declaració Universal dels Drets de l'Home.

Prada, 9 d'abril del 1951.
He rebut la vostra carta, en la que em feu l'honor de demanar el meu concurs a un concert amb motiu de la celebració a París, per les Nacions Unides, del Tercer Aniversari de la Declaració Universal dels Drets de l'Home.

Tal vegada no ignoreu, senyor Cohen, que precisament en protesta del no compliment d'aquests Drets sagrats a Espanya, visc voluntàriament a l'exili.

En aquestes circumstàncies, no us estranyaria si us dic que les votacions a l'O.N.U. favorables a Franco no em semblen compatibles amb l'esmentada celebració i que, per tant, em veig obligat, amb tot el meu sentiment, a no accedir a la vostra demanda.

Amb tota consideració, us saluda el vostre afectíssim
PAU CASALS.

MANIFEST DE SOLIDARITAT AMB EL POBLE CATALA

Els republicans espanyols i personalitats de les diverses tendències polítiques i socials de l'emigració es solidaritzen completament amb el poble de Catalunya que ha efectuat una protesta unànime contra la dictadura feixista «imposada al poble espanyol per la força i amb el suport de les potències de l'Eix», segons la solemnia declaració de les Nacions Unides, encara vigent, règim que continua esclavitzant-lo i sotmetent-lo a una existència miserable.

La vaga general de Barcelona ha estat un gest exemplar de ciutadania, realitzat per un poble privat de llibertat que es decideix a exercir un dret universalment reconegut amparat per les lleis vigentes de tots els països, malgrat l'aparell repressiu de l'Estat franquista.

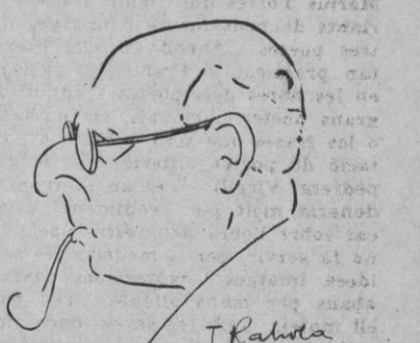
Aquest gest ha constituït una sorpresa pels qui s'obstinen en negar a Espanya la capacitat de viure en règim democràtic; un exemple encoratjador que no ha estat donat per cap altre dels pobles que han sofert règims semblants; una confirmació dels qui coneixen les virtuts ciutadanes dels espanyols contra els quals fou comesa la gran injustícia d'arrabassar-los les llibertats republicanes, pacíficament instaurades, exemplarment practicades i heroïcament defensades.

Els espanyols emigrats, moguts per un imperiós deure patriòtic, adreçem una nova apel·lació a la consciència universal i ens dirigim a les Nacions Unides en tant que òrgan legítim d'expressió, demanant que no es permeti a les autoritats «imposades a Espanya sense el consentiment dels governats», de portar a terme una repressió la responsabilitat de la qual abastaria no pas solament als que l'ordenin i l'executin, ans encara als qui, tenint el deure d'evitar-la, la toleren.

Si no es facilita al poble espanyol al recobriment de la plenitud dels seus drets polítics, es donarà ocasió a noves manifestacions de protesta i a noves repressions; i si, com ha ocorregut fins ara, es volen desconèixer les condicions en que viu el poble espanyol, ningú podrà estranyar-se de que un dia busqui en ell mateix, els mitjans del seu propi alliberament.

Diego MARTINEZ BARRIO,
President interí de la República Espanyola;
Ramón NOGUES I BIZET,
President de les Corts de la República Espanyola;
ALVARO DE ALBORNOZ,
President del Govern de la República;
Josep IRLA,
President de la Generalitat de Catalunya.

(Signen també la majoria de personalitats exilades).

Amb tota consideració, us saluda el vostre afectíssim
PAU CASALS.

la unitat

PORTANTVEU d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2a EPOCA. — Núm. 127. — Maig del 1951.

Fundador : LLUIS COMPANYYS

PREU : 10 francs

Redacció
6, Bld Poissonnière
Tel. PRO 16-01, poste 158
Paris (IX)
Kios postal
Paris, C. 646950
SANTIAGO VILA
5, Fbg Poissonnière
Paris (IX)

Lluitem per una Catalunya políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa.

Francesc MACIÀ

BEN CORDIALMENT

Sovint, durant aquests darrers anys, hem tingut la temptació de contestar a certes campanyes que estan fent algunes de les revistes catalanes que es publiquen a Amèrica. Però cada vegada que s'ha produït aquest desig hem procurat eliminar-lo per tal d'evitar que la nostra rèplica fos mal interpretada, i per haver cregut que el temps i el nostre silenci els farien comprendre que no tenen raó, que llurs campanyes democràtiques són inútils i que no es serveix Catalunya fent tasca derrotista i per tant negativa. Però la persistència de la crítica — amb agror cada dia més accentuada —, contra les Institucions Catalanes més que contra el propi règim franquista, ens ha fet abandonar una actitud que en cap moment no ha volgut significar absència de memòria ni de tristesa davant de certes manifestacions.

Algunes vegades, s'ha dit que el nostre silenci era un menyspreu; altres, que era una manca d'esperit combatiu; s'ha pretès, també, en fi, que la passió partidista ens impedia d'acceptar el pensament polític d'altres forces. Tot això és inexacte. El nostre silenci obeeix simplement a l'anhel de fer comprendre als nostres compatriotes que desitjàvem evitar les polemiques que solament ens portarien a fer una acció negativa, i segurament a profundir encara més les divergències no solament ideològiques ans encara de tàctica, entre tots nosaltres.

Però darrerament, les campanyes contra les Institucions Catalanes que es troben a l'exili i contra els partits polítics que s'hi senten identificats han pres un to que, realment, és fa difícil, per no dir impossible, ignorar-les. Davant d'aquests fets, ens veiem obligats a trencar el nostre mutisme, tot permetent-nos, al mateix temps, de preguntar ben cordialment quins són els propòsits que s'amaguen sota aquests atacs que no s'aduen gaire amb l'esperit generós i ple de catalanitat que durant anys i anys han mantingut, com una flama inextingible, els vells residents catalans que es troben a Amèrica.

Què ha passat en l'ànim d'aquests darrers, de quina maligna influència han estat objecte per tal de complaure's, amb satisfacció maliciosa, a bescantar constantment allò que hem de defensar sempre i que el nostre poble va implantar i ha mantingut a costa de tants i tants sacrificis? Com és possible que certs catalans d'Amèrica — del patriotisme dels quals no podem dubtar i que tantes proves han donat de lleialtat als nostres ideals — no es demin compte de la tràgica realitat en què viu el nostre poble i dels problemes econòmics i socials als quals ha de fer front? Com és possible que ni per un sol moment puguin pensar que els partits catalans d'abans de després de la República poden abandonar el que ells han creat, han defensat i defensen amb tota llur intel·ligència i coratge?

Acceptem fins i tot que hi hagi catalans que neguin l'existència o que discuteixin les activitats de les nostres Institucions, però el que al nostre entendre no poden fer ells ni ningú, és obligar-nos a negar llur pervivència i a menysprear el dret que tenim de defensar tot el que nosaltres mateixos hem bastit i que milers de catalans han defensat donant llur vida.

Ja sabem que tota nova política neix contra el passat, però cal que ens acostumem a pensar simplement i a no oblidar que els pobles pertanyen al seu propi passat. I els catalans no podem oblidar el nostre, per damunt dels errors dels errors. Pensar que cinquanta anys de lluites polítiques que condueïren el nostre poble a una total transformació espiritual i social no han servit per a res, seria un greu error; i voler refer una nova vida amb concepcions que les realitats de cada dia han condemnat per ésser anacròniques, és quelcom que els catalans que es troben a casa nostra i els que lluitem per a tornar-hi ben aviat, no podem acceptar.

Voldríem demanar als catalans que creuen que tots els mals es poden resoldre amb unitats fictícies i destruïnt tot el que tenim, que es donin compte dels paranyos que ens envolten a tots plegats. S'ha dit sovint i amb raó, que Catalunya ha retrobat la seva unitat sempre que aquesta li ha estat necessària, i nosaltres diem que la trobarà ara i sempre, però no pas al voltant de aquells que defensant ben sovint certes idees que, tot dient-se patriòtiques, no poden servir per a res més que per a anorrear tot el que dues generacions han creat.

Que ningú no obidi el nostre present i que no deixin de tenir-se en compte els fracasses, les decepcions, les dures experiències i els sacrificis que durant mig segle ha fet el nostre poble per tal d'aconseguir una part de les llibertats que li pertocaven. Després de la nostra guerra, ha existit i existeix encara una demagògica tendència a fer creure que els problemes i les possibilitats de triomf són els mateixos que vint anys endarrera. I és per això que tots els catalans hem de tenir el patriotisme necessari per a no deixar-nos influenciar per idees i actituds que no responen a les possibilitats de la nostra actual existència.

Volem esperar que per aquesta empresa que tendeix a enterbolir, a separar, i a anihilar allò que tan difícilment ha estat mantingut, no es trobaran altres suportos que els d'aquells que, amarat de prejudicis innecessaris, creuen poder llançar altra volta un estat d'esperit que solament ha d'afavorir als nostres adversaris.

Es per això que ens dol que certes publicacions no hagin comprès encara que llurs campanyes no tenen cap finalitat constructiva i que ens sembla que el millor que podrien fer és tornar a la patriòtica actitud que havien tingut abans del nostre exili, i que nosaltres tant estimàvem.

Josep TARRADELLAS.

UN GRAN AMIC DELS CATALANS

Declaracions del Sr. Louis Chantal

El senyor Lluís Chantal és un gran amic dels espanyols en general, i dels catalans en particular. La seva amicitia, no es tradueix pas en gests espectaculars ans bé en un treball teòric i eficient en favor dels nostres compatriotes. Al front del « Centre de Reclassement Professionnel », organisme que avui dia coneixen tots els antifranquistes refugiats a França, el senyor Chantal ha emprès una veritable creuada en pro de la reducció professional dels treballadors catalans i espanyols posant a llur disposició la seva experiència i les seves innombrables relacions en els mitjans de l'Ensenyament tècnic. Hem cregut d'interès per als nostres lectors, ara que s'acaba l'any escolar, formular a aquest il·lustre amic algunes preguntes relacionades amb les seves activitats.

Des de quan us ocupaheu dels refugiats catalans i espanyols?
L'organisme que dirigeixo sota la presidència del senyor Justin Godard s'ha ocupat dels refugiats polítics des de la seva fundació, l'any 1933 i, entre ells, dels vostres compatriotes; però vaig decidir intensificar la meua acció en llur favor després d'haver establert contacte amb el Servei Social de la Generalitat de Catalunya, a finals de l'any 1948.

Quines són les vostres principals activitats en favor dels catalans?
Cal fer una distinció entre els adolescents i els adults. Quant als primers, la nostra labor consisteix a obtenir-los beques d'estudi concedides pel ministeri d'Instrucció Pública que els permeten d'ingrés en els Centres d'Aprenentatge distribuïts per tot França; i l'obtenció d'aquestes beques no és pas cosa fàcil, però cada any hem obtingut satisfacció i hem pogut aconseguir centenars de beques sota la forma de « fraus d'études » que permeten als joves espanyols d'ésser pensionats completament en els Centres d'Aprenentatge, sense que llurs famílies hagin de fer ni el més mínim sacrifici econòmic. En

Director del « CENTRE DE RECLASSEMENT PROFESSIONNEL »

aquests centres, ultra l'ensenyament d'una professió, es dona als alumnes una vasta cultura general que els permet, al cap de tres anys d'estudi, obtenir el C.A.P., important diploma tècnic que constitueix una referència de primer ordre en el món del treball.

tres modestos esforços. He de dir-vos, tanmateix, que els resultats obtinguts són més que falaguers, car des de 1948 hem col·locat en diversos establiments una mitjana de 300 alumnes cada any, sense comptar els serveis prestats que no comporten ingrés en un centre, com són, per exemple, l'orientació i el consell en la tramitació de documents, la gestió dels fons materials, etc. I permeteu-me que afegiu que considero el « material humà » català i espanyol de tot primer ordre i que aquest criteri és compartit pels professors i monitors que s'ocupen d'ells.

Encara que el C.R.P., com deia abans, s'hagi ocupat sempre més o menys dels refugiats de la guerra civil espanyola, és a partir del moment en què vaig establir contacte amb la Generalitat de Catalunya, que el treball social en favor dels catalans ha pres una forma orgànica i sistemàtica. Entre el Servei Social Català i nosaltres, s'ha establert una relació de simpatia i de comprensió que ha repercutit favorablement en el treball social que conjuntament hem emprès i que espero que no s'interrompra mes que el dia, que voldria proper, en què us seria possible reincorporar-vos a la vida activa de casa vostra, sota un règim de llibertat.

Aquestes declaracions del senyor Chantal, concises i eloqüents a la vegada, es passen de comentar. Quan se'ns permeti únicament, a manera de colofó, donar-li les gràcies per tot el que està fent pels nostres compatriotes, tot associant al nostre regregrament les autoritats franceses, i especialment el senyor Chenisev, director del « Collège Technique d'Industrie » de Toulouse, que han permès de realitzar aquesta magnífica obra, que s'inscriu dins de les millors tradicions de l'hospitalitat francesa.

ARA, QUE? Els avergonyits

D'ençà de la presa del poder pels franquistes que no s'havia exterioritzat un moviment de protesta tan puixant com el que s'està produint, seguint l'exemple de Catalunya, en diversos indrets d'Espanya. Quan es podia témer la instal·lació d'un conformisme fet mig de resignació i mig de desesperança, heus ací que el nostre poble, i després d'ell el País Basc, Navarra i Madrid, han donat proves d'una vitalitat extraordinària i d'una voluntat de resistència que ni els anys ni els sofriments ni la propaganda oficial no han aconseguit abatre. S'està operant al nostre país una cabdal transformació en virtut de la qual es deïxa de banda l'oposició més reflexiva que activa que es practicava fins ara, per adoptar el principi de l'atac directe a les bases mateixes del règim que ens esclaviza.

En altres editorials hem intentat assenyalar els al·licionaments que es desprenen dels recents esdeveniments, quant a l'emigració republicana; però com sembla que alguns sectors es complaïen a desoir-los, hem d'insistir sobre la veritable significació de les magnífiques protestes populars que — diguem-ho de passada —, no han fet més que començar.

Les vagues de Catalunya demostraren la perfecta coincidència de l'opinió catalana i dels seus dirigents. El mateix entusiasme, la mateixa disciplina, una idèntica adhesió als principis invariables que caracteritzen l'essència de la catalanitat, inspiraren — i inspiren —, igualment, la massa pràcticament unànime dels ciutadans, i els homes que dins i fora del país assumeïren la difícil comesa de dirigir i orientar el combat de cada dia i de cada hora.

La decidida actitud del nostre poble que ha reiterat la seva voluntat de no acceptar cap règim de força, ha consternat — és trist haver-ho de constatar —, certs polítics descoratjats que ja creien que l'única solució per a canviar el règim que té sotmesa Espanya, era pactar amb una part dels que el recolzen o bé intentar d'influir en el seu desenvolupament. Les vagues de Catalunya i la ressonància que tingueren arreu del món, venien a desbaratar uns plans que volien ésser maquiavèlics i que no deixaven d'ésser puerils puix que no es pas en va que som a l'exili per haver defensat la República.

En relació amb aquest estat d'esperit s'han produït alguns fets més o menys importants. Però el més insòlit per a nosaltres és que el President d'Euzcadi, senyor J. A. Aguirre, s'hagi negat a signar — malgrat tots els requeriments —, un manifest de simpatia als obrers catalans signat per tots els representants de les Institucions republicanes, pel President Irujo, pels representants de la majoria de partits polítics i organitzacions obreres i per centenars de personalitats catalanes i republicanes. La seva actitud, filla d'una evolució política difícil d'explicar en aquests moments, fou seguida per tots els dirigents del nacionalisme basc, excepte, el bon amic de Catalunya senyor Manuel de Irujo.

Però poques setmanes després, els obrers d'Euzcadi, seguint l'exemple dels catalans, demostraven no sentir cap veïtat de col·laboració directa ni indirecta amb els qui els tenen sotmesos. I davant d'aquesta actitud, hem pogut veure els esforços de certa propaganda fent el possible per fer creure que existia identificació i unitat de pensament amb els vagues. Els fets demostren que solament la República i la lluita contra el franquisme restabliran les llibertats d'Euzcadi; i de Catalunya i d'altres pobles d'Espanya, i ens felicitem malgrat tot, de la darrera posició adoptada pel President Aguirre, car sembla que vulgui tornar als únics camins que poden conduir a l'alliberament del poble basc.

La vaga de Madrid influirà també la conducta política dels actuals dirigents del socialisme espanyol? Si la vaga de la urbs castellana ha estat menys virulenta que les de Catalunya i el nord d'Espanya, ha tingut el mèrit de demostrar, en canvi, que avui dia ja és possible manifestar públicament contra el règim fins i tot al lloc on el franquisme ha concentrat les seves illes. El fet que els treballadors de la capital d'Espanya hagin exterioritzat disciplinadament llur hostilitat contra els governants actuals, és ja un fet internacional de primera importància.

Però no hem d'enganyar-nos. Les recents protestes — i ens sembla que en dir això tots estarem d'acord —, van dirigides contra TOTS els servidors del franquisme, que siguin falangistes o monàrquics, car el poble, amb el seu perspicac instint, comprèn que no poden haver-hi graduacions i que no es poden fer distincions entre els que, en definitiva, estan sotmesos a una mateixa responsabilitat; i hi ha hagut, per ventura, una sola veu monàrquica que hagi aplaudit les vagues? Es podria citar un sol cas de solidaritat monàrquica amb els recents moviments antifranquistes? Certament no, perquè entre els monàrquics instal·lats en el règim i els falangistes, existeix una comunitat d'interessos que l'esperit de revolta del poble no farà més que enfortir. I, aleshores, cal plantejar el problema crument: o bé, s'està al costat del poble i contra TOTS els qui s'oposen als seus anhels, o bé es prefereix continuar un llurteig intrascendent amb uns « forces » que no han sabut o no han volgut, en un moment decisiu, posar-se al costat dels veritables antifranquistes. Acceptem, com hem dit altres vegades, que s'hagin fet certs assaigs, però després del que està succeint, ens sembla que els socialistes volen persistir en una actitud condemnada i que cada dia serà més incompressa.

Com ha dit amb raó Frederica Montseny, avui el dilema ja no és entre monarquia i república ans bé entre Franco i República. Cal saber escollir. Nosaltres, catalans ja ho hem fet des de fa dies i el nostre suprem desig seria, en aquestes hores crucials, que totes les organitzacions antifranquistes, sense excepció, seguisin el nostre exemple. Si ja us mesos els dubtes eren encara possibles, avui ja no ho són. Entossudir-se, per un complex d'amor propi, a mantenir una tàctica política ultrapassada pels esdeveniments, no és pas el millor servei que es pot fer actualment a un poble magnífic que s'està guanyant, amb justícia, l'admiraçió i el respecte de tots els homes lliures.

ROSSEND COSTA ens explica les incidències del seu viatge

El dia 19 de maig, després d'una llarga peregrinació des de Prada, a través de tot França, arribà a París el nostre amic Rossend Costa. Malauradament, no fou possible organitzar la manifestació prevista a la seva arribada a la Porta d'Orleans i la recepció va tenir lloc en una permanència del partit SFIO. A aquestes

ta cerimònia, hi assistiren, ultra un nombre públic, els ministres del govern de la República senyors Maldonado i Arauz, el Secretari General de la Presidència de la Generalitat, senyor Torres, el diputat català, senyor Tauler i el diputat basc senyor Irujo, com també el senyor Ballester Gonzalvo i representants de la major part d'entitats polítiques i sindicals de París. El senador Gaston Chazette, en nom de l'Associació d'amics de la República, va pronunciar un breu i eloqüent parlament on feu ressortir la significació del gest que Rossend Costa acabava de portar a terme, i acte seguit, Costa pronuncià unes paraules de regregrament que foren molt aplaudides.

El dia 24, a la sala Salinier, Rossend Costa feu una exposició de les incidències del seu viatge. Explicà els homenajes que se li tribuïren en les viles per on passà, i especialment a Narbona, Carcassona, Tolosa, Montauban i Orleans. En cada una d'aquestes localitats, fou rebut i homenajiat per la majoria d'organitzacions antifranquistes catalanes i espanyoles a les quals s'afegiren, gairebé sempre, les autoritats i els representants dels partits i sindicats francesos amics de la República. A Montauban, el nostre amic, abans de prendre la paraula al miting que s'organitzà, anà a recollir-se davant la tomba de Manuel Azaña. A Tolosa, el diari « La Dépêche », publicà aquestes declaracions de Costa: « Per tal de protestar contra el règim de Franco i evitar la seva admissió a l'ONU he emprès aquest viatge. He volgut sortir de Prada el mateix dia de la República, després d'haver rebut l'encoratjament del Mestre Pau Casals el qual representa, per tots nosaltres, el símbol de la resistència contra el règim de Franco. Totes les fraccions de l'emigració republicana han aprovat i encoratjat el meu gest; i totes, excepte els comunistes, ja que llur sector els els impedeix de prendre en consideració les temptatives que es fa fins sense que ells en tinguin la iniciativa ».

Ens plau transcriure a continuació alguns dels episodis més pintorescs i significatius de la peregrinació de Rossend Costa.

« Durant una de les reunions ocasionals que vaig celebrar en alguns pobles del trajecte, vaig adreçar-me, diu Costa, a un camperol acompanyat de quatre o cinc curiosos: « Què en penseu de les cadenes que porto? » Com que el camperol va manifestar la seva total incomprensió, vaig dir-li que aquelles cadenes significaven l'opressió que sofreix el poble espanyol. Qui us paga? va preguntar-me càndidament i en contestar-li que jo mateix subvenia a les despeses ocasionades amb els diners destinats a les vacances, va dir-me astorat: « Així vos sou un apòstol! » i acte seguit va cridar el cafeter, i li entregà una « tournée » general i afirmà tot jolís: « És la primera vegada de la meua vida que convindo a beure un apòstol ».

Un altre dia vaig trobar un monjo (Passa a la segona pàgina).

nyol. Qui us paga? va preguntar-me càndidament i en contestar-li que jo mateix subvenia a les despeses ocasionades amb els diners destinats a les vacances, va dir-me astorat: « Així vos sou un apòstol! » i acte seguit va cridar el cafeter, i li entregà una « tournée » general i afirmà tot jolís: « És la primera vegada de la meua vida que convindo a beure un apòstol ».

Un altre dia vaig trobar un monjo (Passa a la segona pàgina).

«EL FUTUR RÈGIM D'ESPANYA ha d'esser el fruit de la voluntat nacional» declara el President MARTINEZ BARRIOS

El senyor Martínez Barrios, President de la República, ha fet les següents declaracions a la premsa francesa:

« Les vagues de Catalunya i del País Basc — que seran seguides d'altres moviments de protesta en altres indrets d'Espanya — s'han produït per dues causes: una pròxima i una remota. La causa immediata té el seu origen en les dificultats materials. Manca el pa, la carn escasseja, és limitadíssim el subministre de sucre i d'arroz, s'ha encarat notablement el preu de l'habitatge i, en canvi, s'han reduït les jornades de treball. El poble espanyol és sobri, però ha sobrietat tant un límit que ha estat llargament ultrapassat aquests darrers temps. Un poble famèlic pot canviar la seva resignació en protesta, sense necessitat d'estímul polític o sindical. Així ha ocorregut darrerament al nostre país.

La causa més llunyana ve determinada per la incapacitat del règim franquista. Des del 1936, Espanya viu en estat de guerra civil permanent. Primerament, els horrors de la guerra pròpiament dita, més tard, els de la repressió, i, finalment, l'aplicació del sistema que consisteix a eliminar els vençuts sense ni tan sols intentar assimilar-los al nou ordre polític. No hi ha cap país que es resigni a la guerra civil perpètua. A la llarga, els estats totalitaris fracassen sempre en l'empresa de monopolitzar el poder. Els més forts, com l'Alemanya hitleriana o l'Itàlia feixista, caigueren estrepitosament. El mateix passarà a Espanya. Els espanyols desitgen un país i pau i la dictadura de Franco no els pot donar ni una cosa ni l'altra.

Com podrà evolucionar la situació al nostre país? Retornant-li la llibertat. Creant un clima de reconciliació nacional; la reconciliació seria el pau i la pau ens faria tornar a la normalitat, garantia de treball i de riquesa. Es capaç, el franquisme, de provocar aquesta reconciliació? No. Encara que ho volgués, no podria fer-ho. Ha perdut 10 anys, tota una generació, satisfent les seves baixes passions i oblidant la tasca primordial que correspon als vencedors, que és la de captar-se intel·ligentment els vençuts.

Un acord és sempre possible, i desitjable, entre tots els espanyols, siguin quines siguin llurs concepcions polítiques, per a restituir la llibertat a Espanya. Però tot acord ha de fonamentar-se en un principi invariable i categòricament declarat: una vegada enderrocat el règim de Franco, els espanyols podran restaurar, per mitjà d'eleccions lliures, el règim polític que desitgin.

Qualsevolga temptativa de mistificació o de suplantació de la voluntat general, frustraria la reconciliació espanyola. El futur règim d'Espanya ha d'esser el fruit de la voluntat nacional, garantia suprema de la pau.

Una darrera manifestació. El problema espanyol ha desbordat els límits nacionals. Que existeixi un règim democràtic i liberal a Espanya, és una qüestió que no interessa pas exclusivament als espanyols. Els perills del totalitarisme, ultrapassats les fronteres. Una Espanya democràtica i reconciliada, pot prestar una col·laboració útil a la política occidental. Dividida, serà un ferment de perturbació i de guerra. Val la pena de pensar-hi i de recordar-ho a l'hora d'actuar ».

com la política antiscatalana de certs ministres de la República, es presenten ara com si la seva actitud passada no tingués cap mena d'importància, com si ningú no la recordés.

La seva nova actuació, que comença justament després d'haver estat expulsat de les rengleres del comunisme català, és, al meu entendre, un dels fets més vergonyosos de tots els que darrerament s'han produït. Segurament per fer oblidar les seves activitats passades, ha emprès en terres d'Amèrica una veritable creuada a favor de les idees que havia bescantat durant els anys de la guerra, i en contra, al mateix temps, de les tesis que havia defensat amb fervor durant aquell mateix període. De comunista centralista es converteix en anticomunista i intransigent nacionalista. Definidor del bé i del mal, es permet passar per sedàs de la més severa de les crítiques l'actuació de tots els que han comès el « delicte » de romandre fidels a ells mateixos. Els seus judicis són sense pietat i les seves sentències inapel·lables. Passa en revista conductes, ideologies, programes i tàctiques i res ni ningú no pot considerar-se a cobert dels seus atacs. Segons ell, l'Estatut fou una ridícula concessió de l'Estat central al poble català, l'actuació dels homes que l'aconseguiren un seguit de febleses, i els partits i personalitats que durant aqus anys darrers any han combatut sense treva per Catalunya i la República, els principals culpables de la pervivència del règim franquista. Amb un dinamisme digne de millor causa, escriu, convoca conferències, envia missatges, i col·labora en publicacions catalanes d'Amèrica, abusant de la bona fe de llurs editors, que segurament ignoren el seu passat.

Darrerament, ha aconseguit superar-se; vegeu si no, el que escriu a « Ressorgiment » de Buenos Aires, referint-se a la magnífica gesta dels barcelonins: ELS ALDARULLS POPULARS SENSE UN OBJECTIU POLITIC I PATRIOTIC ALHORA NO TREUEN A CAP A RES... escarminat així el sacrifici i l'exemple admirables dels nostres compatriotes, seguits després per altres pobles d'Espanya. I en canvi, ens proposa proclamar, des de Mèxic, ni més ni menys que la República Catalana!...

Es de dolre que en aquests moments, quan Catalunya necessita que tots els seus fills domin proves del màxim de patriotisme, hi hagi encara homes que es puguin permetre aquestes actuacions. Als catalans que encara no tenim la llibertat i que per ella lluitem a casa nostra, ens dol profundament que la passió política o la vanitat personal no deixin comprendre que ja s'han acabat les possibilitats d'enterbolir allò que ha d'esser clar i precís i que no hem de cometre mai més els errors que tan durament hem pagat. Fora d'això, no hi ha més que hipocresia al servei d'uns sentiments o d'uns ideals que solament existeixen a flor de llavi, i suport, — que encara volem creure incoherent —, del règim que a tots ens esclaviza.

Jaume del CADCI

Barcelona, Maig 1951.

Degudament informats, podem manifestar que no és cert que el Front Nacional de Catalunya de l'interior s'hagi adherit a una Conferència que ha de celebrar-se a Mèxic per tal de promoure un moviment de cara a la proclamació de la República Catalana, ni que formi part de la Comissió organitzadora.

Compartim plenament el criteri dels patriotes del Front Nacional en pensar que es tracta d'una confusió del organitzadors de la Conferència, o bé d'una maniobra d'elements franquistes a fi de poder perseguir els catalans d'aquesta organització que lluiten a l'interior i de castigar més severament encara llurs companys empresonats.

SERVEI SOCIAL

de la Generalitat de Catalunya

El « Servei Social » de la Generalitat de Catalunya ens trameta, amb prec de publicació, les següents gaulettes:

« Els joves espanyols compresos entre els 14 i 16 anys (acompanyats, el més tard l'1 d'octubre i l'1 de desembre, respectivament) poden sol·licitar llur inscripció en un Centre d'Aprenentatge de la regió de París (Seine, Seine-et-Oise i Seine-et-Marne). Cal que adreïn la demanda a les oficines del « Centre de Reclassement Professionnel » (38, rue de Berry — París, VIII) o a la Generalitat de Catalunya (5, rue Faidouray-Poissonnière — París, IX) amb tots els documents d'identitat que poseïeu i una nota que especifiqui els següents detalls:

Nom i domicili dels candidats i de llurs pares.

Estudis efectuats a França i adreça de les escoles.

Ofici que desitjaria aprendre.

Els joves espanyols residents en altres regions de França, han d'adreçar llur demanda, especificant els mateixos detalls, al « Centre de Reclassement Professionnel » de Tolosa (32, rue Valade — Toulouse (Haute-Garonne)).

LES ARTS I LES LLETRES

NOUS CONCERTS DEL MESTRE PAU CASALS

DATES	O B R E S	SOLISTES
Dissabte 7 Juliol	BACH. — Suite n° 1 en sol major per a violoncel sol. MOZART. — Concert en mi bemol per a piano K. 271. Concert en sol major per a violí K. 216. Simfonia concertant en mi bemol major per a violí i alto K. 364.	Pau Casals Myra Hess Isaac Stern Isaac Stern W. Primrose
Dimecres 11 Juliol	BACH. — Concert en mi major per a violí. Passió segons St. Mateu: ària « Erbarme Dich mein Gott » amb obligat de violí. MOZART. — Concert en si bemol major per a piano K. 595. Idonèu: ària « Zeffiretti! Luzind'ghien! » K. 390-19. Ària de concert per a una veu i piano obligat K. 505. Serenada en sol major « Eine kleine Nachtmusik » K. 525.	A. Schneider Jennie Tourel A. Schneider M. Horszowski Jennie Tourel Jennie Tourel M. Horszowski
Dijumenge 15 Juliol	BACH. — Suite n° 2 en re menor per a violoncel sol. MOZART. — Concert en la major per a violí K. 219. Concert en re menor per a piano K. 466. Simfonia en la major K. 201.	Pau Casals Erica Morini Yvonne Lefebure
Dimecres 18 Juliol	BACH. — Concert brandeburgès n° 6 en si bemol major. MOZART. — Concert en sol major per a flauta K. 313. BACH. — Cantata n° 189 « Meine Seele rührt und preist ». MOZART. — Concert en sol major per a piano K. 553.	John Wummer Akseel Schlotz E. Istomitz
Dissabte 21 Juliol	MOZART. — Divertiment per a oboè (Sep-tuor) K. 251. Concert per a clarinet. Concert en fa major per a piano K. 459. BACH. — Cantata n° 57 « Selig ist der Mann » per a soprán, baix i violí obligat.	M. Tabuteau Louis Cahuzac C. Ara Haskil Hélène Fahrni Doda Conrad A. Schneider
Dijous 26 Juliol	BACH. — Suite n° 3 en ut major per a violoncel sol. MOZART. — Concert en mi bemol major per a piano K. 482. Adagi i Fuga en ut menor K. 546. Simfonia en mi bemol major K. 543.	Pau Casals Rudolf Serkin

Del dia 7 al 26 de juliol, es celebraran a Perpinyà una sèrie de concerts sota la direcció del Mestre Pau Casals consagrats a Bach, Mozart i Beethoven, el detall dels quals reproduïm a continuació.

Tots aquests concerts tindran lloc a l'antic Palau dels Reis de Mallorca, on es celebraren, l'any passat, els Jocs Florals de la llengua catalana, els

excepte el darrer, el dia 26, que tindrà lloc a la catedral de Sant Joan amb la col·laboració de l'eminent organista Marcel Dupré.

Donada la vàlua extraordinària dels artistes que prestaran llur concurs i, sobretot, a la direcció del Mestre Pau Casals, estem segurs que aquesta festa de l'esperit assolirà un èxit espectacular.

DATES	O B R E S	SOLISTES
Dijumenge 8 Juliol	BACH-MOZART. — Adagis i Fugues per a tercet de corda K. 404-A. Adagi Re menor. Fa minor. MOZART. — Quintet en mi bemol K. 452 per a piano i instruments de vent. MOZART. — Quartet en fa major per a oboè, violí, alti, violoncel K. 370.	Isaac Stern W. Primrose Paul Tortelier L. Mannés M. Tabuteau Isaac Stern W. Primrose Paul Tortelier Isaac Stern W. Primrose Paul Tortelier
Dijous 12 Juliol	BEETHOVEN. — Trios per a piano, violí, violoncel. Trios Sol major Opus I n° 2. — Si bemol major Opus II. — Mi bemol major Opus 70, n° 2.	E. Istomitz A. Schneider Pau Casals
Dilluns 16 Juliol	BEETHOVEN. — Trios per a piano, violí, violoncel. Trios Sol major Opus 121, « Schneider Kakadu ». Trios Ut menor Opus I, n° 3. — Si bemol major, Opus 97, « L'Arxiduc ».	E. Istomitz A. Schneider Pau Casals
Dijous 19 Juliol	BACH. — Sonates per a viola de gamba i piano. Sonata n° 1 en sol major. N° 2 en re major. Ària i 30 variacions en sol major (Goldberg).	Pau Casals Rudolf Serkin Rudolf Serkin
Dijumenge 22 Juliol	BEETHOVEN. — Obres per a piano i violoncel. Sonata en fa major Opus 5, n° 1. — 7 var. en mi bemol sobre un tema de Mozart. Sonata en la major Opus 69. — 12 var. en sol major sobre un tema d'Haendel.	Rudolf Serkin Pau Casals
Dimecres 25 Juliol	BEETHOVEN. — Obres per a piano i violoncel. Sonata en sol menor Opus 5, n° 2. — Ut major Opus 102, n° 1. — 12 var. en fa major sobre un tema de Mozart. Sonata en re major Opus 102, n° 2.	Rudolf Serkin Pau Casals

Orquestra sota la direcció de PAU CASALS

VENTURA CASSOL à l'«Académie Rhodaniènnne des Lettres»

L'acull que ha trobat en la premsa estrangera el darrer poema de Ventura Cassol « Miratges », publicat en català i francès per les Edicions de Clairefontaine de Lausanne, com ja dèiem en un dels nostres darrers números, ha d'omplir-lo de satisfacció.

El doble aspecte literari i polític que en comenten diaris com « La Tribune de Lausanne », « Le Figaro Littéraire de Paris », « Le Peuple » i « Le Soir » de Brussel·les, en fan un motiu d'honor tant per ell com per la nostra estimada Catalunya.

D'aquest mateix doble honor ve reivindicada la distinció que Ventura Cassol acaba de rebre, en èsser nomenat de l'Académie Rhodaniènnne des Lettres (Avignon-Genève). Aquest és el fruit de la febre que amb gran intensitat s'ha desenvolupada a l'Académie de Catalunya que aporta amb els seus poemes i, d'una manera particular, amb el de « Miratges », a l'obra de l'esmentada Acadèmia. De la nostra Catalunya, guardadora capital, avui més gelosa que mai, de les essències mediterrànies.

Rebi l'estimat amic Gassol la nostra sincera felicitació.

Els Jocs Florals de la Ginesta d'Or

En el veredicte dels Jocs Florals de la Ginesta d'Or, celebrats a Perpinyà, han obtingut premis, en la secció de poesia catalana, els següents compatriotes: Julià Gual (Copa d'argent), Fermí Palau Caselles (Reine-Marguerite de Vermeil), J.M. Prous i Vila (gran medalla d'art), Miquel Guinart (gran medalla d'art), Llorenc Ullastres (diploma d'honor), Lluís Bosch i Hemeneig Roura Tumeu (mencions honorables).

Ens plau transcriure a continuació les poesies premiades dels nostres amics Julià Gual i Miquel Guinart.

Les rutes de l'oblit

El blau del cel davalla lentament,
i els ulls, acovardits, ni et volen veure,
només l'oblit plena el pensament,
las i batut, de creure i de no creure.

Nanés l'oblit, per no veure el present,
covard de posar els ulls sobre les coses,
per ofegar el record del que és absent,
i treure a flor de pell totes les noses...

Miratge el no-res, els ulls oberts,
només voldria atravesar deserts,
des de Catalunya i de França,
on s'esborra la neva petja esquiva:

mes, pel vençut, datus d'un món fallit,
no existeixen les rutes de l'oblit,
perquè, el passat, és una llaga viva!

Julià GUAL

VELA BLANCA

Sobre el fil de l'infinit
avança la vela blanca.
Pensar que, si el Nord li manca,
cavrà al mar, dona neguit.

Però, davada pel sol,
confiada i segura, avança
i amb un lleu ritme de dansa
va lliscant cap a l'horitzó.

Vela blanca a l'horitzó
pel fons blau s'hiueta,
gallardament perfunjada
de iode i de salabró,
quan t'empeny i et gonja el vent,
des de la platja hom devina
la forma que prens de s'ina
turgent.

Com l'ala d'un papalló,
vela blanca, és diminuta,
Papalló sobre una ruta
sense flors ni llur olor!

Miquel GUINART

«La Nostra Revista»

El darrer número de « La Nostra Revista » que ha arribat a les nostres mans ens asabenta de la decisió d'acomodar-se dels seus lectors. No hem pogut, diu la nota informativa, « vener l'apatia d'aquells que consideràvem més obligats a estimular-nos amb el seu ajut moral ».

La desaparició d'aquesta prestigiosa publicació catalana ens entristeix profundament. Durant cinc anys l'hem llegida amb interès, i ens plau manifestar avui que considerem « La Nostra Revista » com un dels esforços editorials més considerables dels que s'han fet a l'exili, tant per la seriositat i la varietat de les informacions com per la tria dels articles i la vàlua dels seus col·laboradors.

Ens plau palesar la nostra cordial simpatia al Sr. Avell Artís per la seva intel·ligent direcció i pels sacrificis que ha fet per tal de possibilitar-ne l'aparició durant aquests darrers anys. I volem creure, malgrat la decisió adoptada, que podran ésser superades les dificultats que avui interrompen la publicació d'una revista que a tots ens honora i que tant ha contribuït a acreixer el prestigi de Catalunya.

VIDA CORPORATIVA CATALANA

Esquerra Republicana de Catalunya a Mèxic. — En una de les darreres assemblees generals dels nostres correligionaris de Mèxic, es va aprovar la següent proposició: « Tenint en compte l'actuació tan activa i tan democràtica del Mestre Pau Casals, aquesta Assemblea General acordava que s'autoritzi al President d'E.R. de C. a Mèxic a fer les gestions adients per a constituir una Comissió d'homenatge a Pau Casals. Que aquesta Comissió, per les persones que l'itegrin, faci possible la col·laboració de tots els catalans demòcrates del món. Que, per tal d'evitar tota influència partidista, immediatament després que s'hagi constituït la Comissió d'homenatge, Esquerra Republicana de Mèxic ni tingui altra intervenció que la que pogués ésser li demanada per l'esmentada Comissió ».

Segons les nostres noves, aquesta iniciativa ha estat molt ben acollida pels emigrats catalans de Mèxic i s'estan fent les gestions preliminars per tal de constituir ràpidament la Comissió esmentada.

Orfeó Català de Mèxic. — Aquest important agrupament català ha adreçat un missatge al President de la Generalitat del qual transcrivim els fragments següents:

« El Consell Directiu de l'Orfeó Català de Mèxic, igualment que tots els socis de l'entitat i els catalans residents en aquest país, ha seguit amb interès i emoció la relació dels fets esdevinguts recentment a Catalunya, els quals, a més d'exterioritzar el desacord del poble català amb el règim franquista, demostren que, malgrat l'opressió exercida sobre la nostra Pàtria, persisteix la fidelitat catalana als ideals de llibertat. La protesta de Barcelona contra l'opressió política i burocràtica del totalitarisme feixista es convertí en un aixecament general, que si de moment ha pogut ésser contingut, és segur que serà, a l'interior, un esperiment que a tots els pobles peninsulars que, com Catalunya, aspiren a recobrar el dret a regir-se democràticament i, a l'exterior, no solament un categòric desmentiment a la pretesa adhesió popular al règim franquista, sinó també a la capacitat d'aquest per assegurar un mínim de vida decent als pobles als quals tiranitzava. »

Casal Català de París. — En la seva darrera reunió ordinària, aques-

Comentaris de la premsa internacional

THE OBSERVER. — La propaganda del règim presentat a França com el salvador del país, ha servit únicament per a concentrar sobre el l'odi del poble. Les temptatives de la propaganda oficial d'atribuir a l'estranger la responsabilitat de tot l'ocorregut darrerament, no ha tingut el menor èxit. Hem pogut observar que a l'espanyol mitjà no l'interessa saber si el règim ha estat o no reconegut pels països estrangers i que atribueix la responsabilitat de l'isolament a que ha estat sotmesa Espanya, no pas a la perversitat de l'estranger sinó al propi Franco. Sembla impossible que els espanyols puguin formular un judici tan exacte tenint en compte l'actitud de la premsa controlada. En general, la gent no llegia la premsa local perquè « no diu mai la veritat ». Malgrat tot, la gent sembla enterada de la coratge dels ciutadans i crec que tot el que succeeix. Es remarcable Espanya és l'únic país totalitari on és possible, com jo he pogut constatar-ho, que el públic increpi públicament un jove per haver elogiat el general Franco.

Ha produït molt disgust l'ofertament de Franco de « situar un milió de soldats a la frontera dels Pirineus ». Els espanyols són valents i patriotes però consideren que ningú no té el dret d'ofereir llurs vides per recolar una causa sobre la qual tenen els seus dubtes. En general, no estan disposats a lluitar per una llibertat que a ells els és negada sistemàticament.

LA TRIBUNE DES NATIONS. — Aquest prestigiós setmanari francès publica la crònica d'un dels seus corresponents a Espanya, i relata una entrevista amb un industrial de casa nostra; heus ací les principals afirmacions d'aquest informador: « A Espanya, país d'una extensió territorial aproximada de la francesa, solament existeixen 6.000 kms de carretera, dels quals solament 600 es troben actualment en estat passable. La xarxa de carreteres hauria de refer-se completament. Les línies ferroviàries espanyoles tenen una extensió de 13.000 kms, dels quals 700 solament estan electri-

No es aquest el bon camí

A través de totes les situacions polítiques, si un poble ha mirat cap al federalisme per resoldre els seus problemes, és veritablement Catalunya. És ella que sempre ha propugnat com a solució dels problemes que tenia Espanya una àmplia federació de pobles ibèrics; i la seva influència en aquest sentit ha estat i segurament és fonda encara en l'esperit de grans masses d'opinió espanyola. Per una altra raó, hom comprendria fàcilment que la idea d'anar a la federació dels pobles d'Europa havia de trobar en nosaltres tot l'escalf que una llarga tradició de lluites i de propugandes havia arrelat a casa nostra.

Es per aquestes raons i, també per l'esperança de trobar al voltant d'aquesta idea totes les forces polítiques que avui dia lluitem contra el règim franquista, un clima que possibilita altres actuacions, que diferents personalitats de la política catalana donaren tot seguit l'escalf necessari per tal de crear un organisme català que fes sentir la seva veu en aquest corrent de federalisme que avui existeix en tots els països de l'Europa occidental. Els catalans, forem els primers a donar l'exemple de treball i a propugnar la necessitat d'intervenir en els organismes internacionals corresponents. Seguirem després els bascos, els republicans espanyols, i els socialistes, a organitzar-se i a intervenir-hi. Tot feia creure, als començaments, que aquestes activitats donarien el seu fruit: primerament, la d'impossibilitat tota influència o incorporació del franquisme als organismes europeus ja constituïts i, després, com deia abans, que el contacte de diferents forces polítiques donaria com a resultat una millor comprensió entre elles.

Malauradament, després d'un any de diferents actuacions, avui ens trobem que queda ben poca cosa dels bells propòsits que molts de nosaltres teníem. D'una part, a l'àmbit de la política espanyola, els nacionalistes bascos i els socialistes espanyols actuen d'una manera determinada; i els partits republicans no compar- teixen certes activitats dels primers,

i això que fa que cada dia es senten menys recòndes les esperances polítiques dels qui veuen que les seves declaracions de fe federalista estan sovint supeditades a una excessiva influència dels propis partits, a un ésser més precós. En aquesta tasca de tenir grans esperances positives per al futur.

Però hem de confessar que, per la nostra banda, tanmateix les perspectives d'una obra eficaç no marxen massa bé. I això és degut al fet que malgrat que els organismes constituïts no han mancat de valuosos col·laboradors, hem vist darrerament que seguit l'exemple dels bascos i de les altres forces polítiques espanyoles, hi ha hagut una certa tendència a complicar una línia d'activitat que no pot ésser més precós. En aquesta tasca de crear confusió, el Senyor Gironella, que entre altres càrrecs i múltiples activitats té la de secretari del Moviment Socialista per als Països Catalans, s'ha sobrepassat, car, malgrat les seves variades i importantíssimes activitats, encara li queda temps per a convocar reunions, per a escriure cartes, que veiem vist darrerament que seguit l'exemple dels bascos i de les altres forces polítiques espanyoles, hi ha hagut una certa tendència a complicar una línia d'activitat que no pot ésser més precós. En aquesta tasca de crear confusió, el Senyor Gironella, que entre altres càrrecs i múltiples activitats té la de secretari del Moviment Socialista per als Països Catalans, s'ha sobrepassat, car, malgrat les seves variades i importantíssimes activitats, encara li queda temps per a convocar reunions, per a escriure cartes, que veiem vist darrerament que seguit l'exemple dels bascos i de les altres forces polítiques espanyoles, hi ha hagut una certa tendència a complicar una línia d'activitat que no pot ésser més precós.

Creiem que si realment la idea de federació europea li interessa i si vol presentar, el primer que hauria de fer és no intervenir en els problemes interiors dels partits catalans, ni tenir la pretensió de pensar que obtindrà allò que ell es proposa. Esperem, però, que a hores d'ara, el seu recent fracàs de no poder desgrigar la convulsió de les forces polítiques catalanes i de llurs sindicals, el portaran a la conclusió que el millor que pot fer és de continuar treballant com a estricta funcional. I si té alguna estona perduda, més val que pensi en les seves activitats passades a Catalunya, la qual cosa li donarà segurament la qualitat que avui li manca, car, les seves múltiples experiències li han de demostrar, almenys li ho desitgem, que no és d'home intel·ligent de caure una altra vegada en els seus mateixos errors.

ANTONI FIGUERES.

A mort Manuel Vila

El dia 30 de maig, després d'una llarga i cruel malaltia, va morir a Perpinyà el jove de 19 anys Manuel Vila, fill del gerent de LA HUMANITAT, Sr. Santiago Vila. Aquesta nova ha sembrat la consternació entre els innumerable amics de la família del nostre estimat amic.

El jove Manuel Vila s'havia fet estimar de tots els que el coneixien, per la bondat i la simplicitat que irradiava el seu caràcter, i per l'abnegació, pel tremp moral que no flaquejava ni en el darrer instant, i que tantes ocasions havien tingut de posar-se a prova durant una implacable malaltia que durava des de feia cinc anys.

L'acte de l'enterrament, que es celebrà el dia 31 de juny a Perpinyà, constituï un veritable manifestació de dol. El Mestre Pau Casals, amb la seva presència, demostrà en quina estima tenia el finat i la seva família. Obríren la comitiva un grup de senyorettes del « Foment de la Sardana » de Perpinyà, que portaven les 24 corones i rams de flors que havien estat enviats per entitats i particulars. Entre les personalitats franceses que assistien a l'acte, recordem els noms de MM. Coutason, Secretari General de la Prefectura dels Pirineus Orientals, Olivo, Secretari General de la « Mairie » de Perpinyà, Arthur Conte, President de l'Associació de « Maires » dels Pirineus Orientals, Capuron, Cap de Divisió de la Prefectura, Sanselme, Cap dels Serveis de « Renseignements Généraux » dels Pirineus Orientals, Ferdinand Genevois, Director Honorari de la « Société Générale », R. P. Roger, Cancellier del Bisbat de Perpinyà, Desoucs, Cap dels Serveis de Treball del Departament, Genevois, Co-gerent de la « Savonnerie Perpignanaise », Delcos, Cap de Negociat de la Prefectura de l'Hérault, Castex, Cap dels « Renseignements Généraux » del Pertus, Grand, Major del Felibrige, Casademont, « Maire » del Pertus, Clerc, Estrade, etc., i entre les personalitats catalanes, els Srs. Francesc Iria, en representació de l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Tarradellas, ex-Conseller en Cap del Govern de la Generalitat, Nogueras i Biddes, President de les Corts de la República, Serra Morea, Arnan Cortes, Diputat al Parlament de Catalunya, Garcia-Castell, Pont, Banaís i Gual, del C.D. dels Pirineus Orientals, Folvene, del C.D. de l'Audencia, Gascó, Delegat de la CNT, Terradell, Delegat del Partit Sindicalista, Pararols i Torregrossa, del « Foment de la Sardana » de Perpinyà, Devessa, Director de l'« Orfeo Català » de Perpinyà, Cendrich, ex-Compromissari, Heribert Barrera, Álvarez de Lara, etc. És impossible donar una llista completa, donada la gran generació que volgué tributar un darrer comiat a aquest infant de record inolvidable que ha estat Manuel Vila.

E.R. de C. i LA HUMANITAT s'inclinen condolguts davant les despulles mortals del fill del seu gerent, i transmetem a Santiago Vila — a la que tantes i tantes simpaties compta entre els refugiats catalans — a la seva esposa Catalina Estanyol i a tots la seva família el testimoni, profundament estriat ara, de la seva invariable consideració.

La protesta popular contra el règim franquista

(Crònica del nostre corresponent a Barcelona)

Tal com era de preveure, els moviments de protesta iniciats pel poble català s'han anat estenent per altres indrets d'Espanya. Primer, a les tres províncies del País Basc i principalment a llurs capitals, Bilbao, San Sebastián, i Vitòria, després a Pamplona, i recentment a Madrid. Demà, una darrera l'altra, a totes les viles del nostre país. Malgrat la severíssima censura de premsa i el silenci de les emissores franquistes, hem pogut informar-nos del desenvolupament de les vagues per les emissions de ràdio estrangeres i també per les publicacions clandestines que continuen circulant, malgrat la severa vigilància de les autoritats. La gesta dels treballadors bascos i madrilenys ha estat molt favorablement comentada ja que ara es veu ben clar que el dia que existeixi una real unitat d'acció entre els ciutadans que desitzen canviar de règim — i són la immensa majoria — les hores de Franco i dels seus còmplices, seran comptades.

La reacció de les autoritats ja era de preveure. Atribuïxen a la « responsabilitat » de les vagues a agents de l'emigració refugiats a França i especialment als « separatistes » catalans i bascos i als sindicalistes. El que nosaltres podem afirmar rotundament és que aquests moviments són essencialment populars i que tenen llur origen en la misèria a que s'ha sotmesa Catalunya i en les pobres condicions de vida dels treballadors, continuaran incrementant-se les protestes. I com que, a menys d'un miracle, no tenen cap possibilitat de millorar-les, és lògic suposar que les vagues continuaran i que cada dia serà més i més difícil la situació dels actuals governants.

El dia 17 del corrent, la « Jefatura » superior de policia va publicar una nota rocambolesca tractant de convèncer els ciutadans que els darrers moviments de protesta de Barcelona, Mataró, Manresa, etc., havien estat preparats per agents vinguts de Tolosa i afirmant (i això sí que és veritat) que han quedat detinguts 16 persones, pel delicte d'atac a la seguretat de l'Estat. Doncs, la finalitat de la tesi oficial és clara, justificar la repressió que continua contra pacífics ciutadans. Per altra part, la premsa local afirma que Mèxic ha tramés als exiliats espanyols refugiats a França la quantitat de 3 milions de pessetes, destinades a fomentar « les desordenes » i a quebrantar el prestigi de Espanya, com si encara no ho fos prou! No cal dir que aquestes humorístiques informacions « La Vanguardia » del 16 del corrent) són acollides amb un sarcasme.

El Consell General de l'I.R.O. ha decidit seguir les seves activitats fins que s'esgotin els fons actualment existents.

Segons sembla, aquests fons permetran perllongar fins a finals de 1951 les tasques relatives a l'emigració i a la col·locació de refugiats, i que, durant el primer trimestre de 1952, es procedirà a la liquidació completa dels serveis de l'I.R.O.

En l'esmentada reunió el Consell General va acordar suprimir la data límit que havia estat fixada en les sessions precedents i de la qual en resultava que els refugiats entrats a França després del 1 d'octubre del 1950, no podien acollir-se a l'assistència de l'esmentat organisme internacional.

En conseqüència, tots els refugiats espanyols en possessió del certificat de nacionalitat definitiu, renovat o no, amb o sense la lletra B, expedits abans o després del 1 d'octubre del 1950, poden sol·licitar a l'I.R.O. l'ajut econòmic (despeses de viatge, etc.) i els fons d'instal·lació al país on desitgin emigrar.

Rosend Costa

(Vé de la primera pàgina)

per la carretera i ferem plegats un parell de quilòmetres. En preguntant-me les meves idees religioses, vaig dir-li que a nosaltres, republicans espanyols, ens era molt difícil estimar l'Església perquè no oblidàvem que durant la guerra, els prelats franquistes donaven llur benedició als soldats de l'exèrcit feixista. Va contestar-me que no calia donar massa importància a les contingències terrenals i que ja arribaria l'hora del judici final. I l'acomodant-se amablement, va dir-me: « aneu tranquil, germà jo prepararé per la vostra ànima... »

A Cahors, una vetlleta de 80 anys va venir a trobar-me i m'acompanyava una bona estona fent remarcar que ho feia amb la intenció de contribuir al fet que ben aviat ens sigui possible retornar a casa nostra.

Podria citar centenars d'anècdotes, que ens emocionen, les altres francament còmiques, però seria inacabable. El qui si vull fer constar és que ningú no ha manifestat una hostilitat per lleu que fos, en contra meu. Al contrari sovint em donava compte, que al meu darrera em formaven grups que comentaven en veu alta la significació del meu gest i que condemnaven en termes enèrgics el règim que esclavitzava el nostre poble.

Em sento satisfet, doncs, del resultat obtingut i crec haver assolit els objectius que em proposava, és a dir, cridar l'atenció del món democràtic i contribuir a fer més estreta, encara, la unitat entre tots els sectors antifranquistes.

EL GERENT: Santiago VILA

Société Parisienne d'Impressions
4, Rue Saunier. — PARIS (IX)

La humanitat

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2a EPOCA. — Núm. 128. — Juny del 1951.

Fundador : LLUIS COMPANYS

Redacció
6, Eld Polissonnière
Tel. PRO 15-01, poste 168
Paris (IX)
—
Xecs postal
Paris, C. 646950
SANTIAGO VILA
5, Fbg Polissonnière
Paris (IX)

PREU : 10 francs

Lluitem per una Catalunya política
lliure, socialment justa,
econòmicament pròpera i espi-
ritualment gloriosa.

Francesc MACIÀ

ELS PRINCIPIS FONAMENTALS de la política catalana

Ho hem dit sovint, ho repetim avui : la penyora del recobriment de les nostres llibertats és la voluntat de romandre fidels als principis tradicionals de la política catalana.

Som els catalans i els que conviuen amb nosaltres els qui hem de fer la llei a casa nostra. Catalunya ha donat proves convincentes de la seva aptitud a governar-se i experiències recents i llunyanes demostren que quan hem disposat d'instruments de govern adequats, hem sabut utilitzar-los eficientment, assenyadament, augmentant el benestar material i enriquint el tresor espiritual dels nostres concitadans. Els períodes més brillants i més constructius, porten signatura catalana ; i els episodis de crisi o de declin, en canvi, porten, en general, una empremta aliena. L'anàlisi de la vida catalana dels darrers decennis, si es fa amb la deguda objectivitat, demostra efectivament la veracitat d'aquest judici.

Es per aquesta raó, entre altres, que sempre ens hem oposat a la intervenció dels grups de disciplina no catalana en els afers interiors del nostre país. No tenim la pretensió d'ésser infal·libles ni d'assolir l'excel·lència en tots els àmbits ; som enemics, per principi, del xovinisme, i no ens guiam ni l'orgull ni el menyspreu ; però ens plau afirmar serenament, reflectivament, que Catalunya no es retrobarà plenament fins que sigui governada pels seus ciutadans. La direcció de l'Esquerra ho recorda molt oportunament en una comunicació adreçada a tots els militants, i estem segurs que la immensa majoria dels catalans aprovarà i aplaudirà les directrius que assenyalava.

Tanmateix, l'afirmació de principi que acabem de fer, no tindria cap valor si no anava acompanyada d'una altra premissa que en condició l'acompliment ; difícilment Catalunya podrà governar-se per si mateixa si no existeix una entesa real i sincera entre tots els grups de disciplina autòctona. De què ens serviria proclamar la conveniència d'una política estrictament catalana si no fèiem el possible per facilitar-la ? Ho és reconèixer la bondat del principi, però és millor encara treballar pel seu assoliment. Si les forces autènticament catalanes saben reunir-se a redós dels ideals i de les persones que millor representen l'essència del nostre poble, ningú no podrà arrabassar-nos el triomf.

Això no significa, ni molt menys, que siguem partidaris de la vella teoria « Catalunya endins », ni d'un radicalisme nacionalista que potser fou útil a començament de segle, però que l'època actual desautoritza manifestament. Els catalans no podem oblidar la magnífica cooperació de les forces liberals espanyoles en la defensa de les nostres pròpies reivindicacions i hem de tenir present que per a reconquerir el que momentàniament hem perdut, ens caldrà el suport de les organitzacions peninsulars amigues. Prendre que Catalunya pot, per si sola, fer triomfar les seves aspiracions, és una posició ideològica potser molt afalagadora pels nostres sentiments nacionals, però certament impracticable avui dia i, per tant, perfectament demagògica.

Els pobles d'Espanya estem lligats per un destí comú. Hi ha certs problemes que a tots ens interessin igualment i els catalans no tenim el dret de menystenir-los. És més : tenim el deure d'oferir la nostra lleial col·laboració, sense falsos escrúpols, encara que només sigui per acreditar i reforçar, amb la nostra aportació, els contingents liberals i democràtics espanyols, amb els quals hauríem de comptar, repetim, si volem reprendre possessió del que com a poble ens pertoca.

La força i el prestigi de Catalunya dins del conjunt de la política espanyola deriven, més que de la seva pujança material, del seu expansionisme ideològic. En volem un exemple més clar que el de les darreres vegades ? Ha bastat que les viles catalanes s'hagin posat en moviment perquè els altres pobles d'Espanya trobin forces suficients per seguir el mateix camí. Aquest exemple, que no és únic, no serà el darrer, n'estem segurs, a condició que el nostre poble faci la seva política.

Una Catalunya lliure, forta i puixant, és la millor garantia de progrés i de justícia social per als altres pobles d'Espanya. Una Espanya progressiva i democràtica, és la penyora de la llibertat de Catalunya.

ALFRED PERENYA: UN EXEMPLE A SEGUIR

L'home

Diferents vegades, meditant sobre la imperfecció o la injustícia de la vida, he pensat com és d'afanadora i corrossiva l'acció del temps. L'obra seva, la memòria de coses importants i la de certes vides, a vegades exemplars, es va debilitant lentament fins a esborrar-se del tot. I com que aquest desagradable cas es dona en la vida i l'obra d'un català de nostre temps, avui gairebé oblidat, aci van uns breus notes recordatòries escrites, sobretot, a l'intenció de les noves promocions, per a que en prouguin exemple. Aquell home fou Alfred Perenya i Reixachs, mort en 1930 a Lleida, la seva població natal, als 48 anys d'edat.

Va veure la primera llum en l'lar carregada d'història republicana, car el seu pare, Manuel, advocat prestigiós i professor de preceptiva literària a l'Institut de Lleida, a més de director del setmanari « l'ideal » que havia fundat, fou enviat en 1903 a les Corts pels electors lleidatans, formant part de la minoria d'Unió republicana, presidida per Nicolau Salmeron, imponent pel nombre i per la qualitat dels seus membres. De la universitat barcelonina, en la qual estudiava, el 1904, Alfred Perenya en vingué catalanista, derivant més tard, cap al federalisme pimarallià, de les doctrines polítiques, socials i filosòfiques del qual fou tota la vida un fervent partidari.

El polític

S'havia fundat a Lleida, en 1901, la tan coneguda « Joventut Republicana ». Estava instal·lada en un vell casalot sense cap condició, i Alfred Perenya, que, per damunt de tot, era un home de realitzacions, i de gust, no parà fins que dita entitat política acordà construir-se un casal propi. La tasca era ambiciosa, però Perenya aplanà totes les dificultats, trobà diners, infongué als altres el seu dinamisme, i en un any escàs acabava les obres del nou estatge, projecte de l'arquitecte lleidatà Adolfo Florensa. Sens dubte, era el millor edifici de la ciutat, perfecta la instal·lació dels serveis i pocs eren els dies en que algun foraster no visités aquell Casal, que era una de les coses de Lleida a ensenyar als forasters.

No content d'això, Perenya ideà la construcció d'un magnífic « Camp d'Esports », propietat de « Joventut Republicana », en el qual s'havia practicat el futbol, el tennis, els esports, les bicicletes i la natació. En l'entorn piscina, projecte, també, de Florensa, per les seves característiques i dimensions, s'havia celebrat diversos campionats internacionals. És que Perenya veia sempre les coses en gran i a llargues perspectives. No costa gaire de comprendre que aquella política havia d'atraure en massa, cap a « Joventut », el jovent de la ciutat, i la força i el prestigi que li'n pevingueron foren considerables. Tot fou obra d'aquell ad-

mirable constructor. I si avui, encara, els joves lleidatans de « Educació i Descanso » troben salut i esplai en aquell bell paratge, si no hi ha festa, solemnitat, o aplec popular en la ciutat del Segre que no trobi marc adequat en aquell Camp d'Esports, que li dona categoria, així és possible perquè trenta anys enrera per un acte de fe col·lectiva dels centenars de socis de « Joventut Republicana », contagiats per l'amorós impuls que infongué en la seva anima Perenya, no escatimarem esforços ni sacrificis per a convertir un bell semni en realitat. No ens sap greu, ans al contrari, perquè la immensa majoria dels lleidatans d'ara, especialment els joves, no tenen cap culpa de les coses que han passat. Però és lamentable que no sols s'amagui a la gent aqueixa petita història sinó que, per un morbós encengament partidista, que clama al cel s'hagi esborrat el nom d'Alfred Perenya, que un Ajuntament popular havia donat a un carrer de les més importants vies de la ciutat nova, en signe de gratitud.

Corria l'any 1909 i les notícies dels reversos soferts al Marroc per les tropes espanyoles tenien consternada l'opinió. El govern demanà diverses lletres per a enviar-les a aquelles terres inhòspites ; però a l'anunci que el sacrifici seria catalanista que tinguessin tres cents duros per a comprar-se « el soldat », com es solia dir, esclatà la indignació popular, sobretot als ports d'embarcament de tropes, que exigia un tracte igual per a tots, rics i pobres. Perenya, des de lesplanes de l'ideal, se'n féu eco en una viril campanya. Es vivia en estat de guerra, sense garanties. L'autoritat militar anava a detenir-lo, però advertit per una confidència, pogué amagar-se deu minuts abans que l'anessin a buscar a casa.

L'escriptor

Camí de l'exili, per Andorra passà fins a Perpinyà, en espera del restabliment de la normalitat, i d'aquell període de la seva vida en quedà mostra d'un nou aspecte de la seva rica personalitat : la d'escriptor. Una sèrie de cròniques escrites a l'ombra del Castellet, pel seu valor literari, palesaven que en ell hi havia la pasta d'un prosista, que es caracteritzava per l'estil directe, la sobrietat i el vigor, la riquesa del lèxic, la musicalitat i la tendresa quan calia. Aquella condició es confirmà després en altres treballs, i ara em ve a la memòria una pàgina curta, però impressionant, titulada « Tato, Adéu ! » en la qual s'acomodiava d'una figura popular lleidatana que havia mort octogenari, després d'haver tornat a la terra diverses generacions ; i aquella altra, « Les pedres que ens heu tirat », escrita amb motiu de l'acabament de les obres de « Joventut », en la qual, referint-se a les campanyes apassionades que la seva obra constructiva provocava en els fil·listeus de la ciutat, que en lloc de tornar-les, les havien aprofitat per

a bastir aquell Casal que havia d'ésser, a Lleida, com el temple de la Llibertat.

L'administrador

La seva popularitat creixia. Transcendia, de molt, els límits de la ciutat, i els electors del districte de Lleida-Borges el portaren a la Diputació Provincial, lloc des del qual, per la seva griteria, poca cosa es podia fer. Però Perenya no era home que es prestés a perdre el temps, i aviat donà proves que allí on fos deixaria rastre del seu pas. Com la major part de les Diputacions d'aquell temps, tot i portar una vida raquítica, la de Lleida estava endeutada fins al coll, i un núvol de creditors la desacreditava i tal extrem que en alguna ocasió tingué dificultats per a trobar subministradors pels establiments benèfics. I ja diputat, la primera obra de Perenya fou la conversió del deute flotant en títols d'una emissió especial que donava un interès del 5 per cent i havia d'amortitzar-se en deu anys. No en calgueren tants, ni de molt, per a extinguir el deute, i, naturalment, el crèdit provincial pujà en flexa. És de justícia manifestar que en dita tasca, trobà una col·laboració activa en J.M. Espinosa, que en aquell temps presidia l'organisme provincial.

Però allí on els dots de Perenya havien de manifestar-se de manera esclatant, fou en les reformes que introduïu en els establiments benèfics, l'Hospici i la Casa de Caritat. El profund sentit humà que sempre inspirà la seva obra trobà camp adequat en el millorament de les deficientes condicions morals i materials de la vida dels que s'hi acollien. En dos anys de gestió, convertí els dormitoris vells i bruts en grans sales netes, estucades i inundades pel sol ; organitzà un servei de « toilette » amb banys i dutxes ; féu uns alegres menjadors i millorà el racionament ; estengué els tallers i les escoles ; organitzà les colònies de mar, esborrà poc a poc tot signe humiliant de la condició hospiciària dels acollits ; va donar als vells una confortable sala d'esbarjo ; creà un Patronat de bones i destacades persones lleidatanes que, col·laborant amb les monges, i corregint el seu concepte estantís de la caritat, tenia cura de resoldre nombre de problemes dels acollits que no es podien demanar a la superioritat... L'actuació de dit Patronat fou una cosa admirable, car els acollits s'adonaven que un calor d'humanitat els arribava, trencant el secular mur d'indiferència que fins aleshores els havia isolat de la vida social. En suma, l'obra de Perenya en aquest sentit fou de tal importància, que més que les meves paraules us ho dirà el fet que relataré a continuació.

Quan anys més tard morí Alfred Perenya, l'enterrament fou, naturalment, civil. Dons bé, malgrat això, la Superioria de les monges dels establiments benèfics disposà que una comissió d'acollits assistís a l'enterrament. « No aneu — deia l'admirable monja — a un enterrament civil, sinó al del que ha estat el nostre segon pare ». Miracle de l'amor que, com el Sol que fon el gel de les altes muntanyes, el convertí en l'aigua que després serà font de vida, arribà a fondre, també, el gel dels prejudicis més ancorats, transformant-los en un acte de purificació.

El governant

Tots sabem que els municipis rurals no troben en els recursos amb que la legislació espanyola els dota, possibilitat per a portar a cap millores d'alguna importància. Quan pagat el secretari, el metge titular i l'agutzil, el contingent provincial, les obligacions escolars i la llum, poquíssima cosa els resta. La Caixa de crèdit comunal, creada anys després per la Mancomunitat, vingué a remeiar aqueixa situació en certs aspectes, però no pas en tots. Perenya trobà una original solució a aquest difícil problema, que consistí en la confecció, al marge del pressupost (Passa a la segona pàgina).

per
Jaume MIRAVITLLES

quan es formà, de fet, la nació espanyola. Castella sabé voler i sabé manar. N'hi ha prou a constatar de quina manera, a través dels Tractats de Tudilén, Cazola i Almirga, Castella limità el Sur i la l'Orca i la zona geogràfica de l'expansió catalana. És més, la Reconquesta pròpiament dita hauria pogut ésser plenament assolida al segle XIV si els castellans haguessin acceptat l'ajut de Catalunya. Castella, però, preferí aplagar la cent anys, però tercia al seu profit únic i exclusiu. El saber esperar és una de les formes més difícils, però més efectives, del saber voler. La prohibició feta als catalans de comerciar amb Amèrica és una manifestació d'aquest « saber voler » sense el qual no es pot assolir l'hegemonia política.

Aquesta voluntat d'existència política és un tret nacional que per ésser efectiu ha d'estendre's a tota la col·lectivitat, perquè la propietat de « saber manar » ha d'ésser corresposta per una propietat complementària de « saber obeir ». La clau de volta d'aquest edifici polític és constituint per les Institucions. A través d'elles, els que manen i els que obeeixen coincideixen en la voluntat : « saben voler » i « saben obeir ».

La història de Catalunya ens dona exemples del paper que juguen les institucions en el manteniment de l'existència política d'una col·lectivitat. Catalunya ha sofert a través del temps tres grans crisis nacionals : 1460, 1640, 1714. Les tres s'assemblen molt i s'envelen la resistència de Catalunya als intents exteriors d'assimilació. Les tres tingueren gravíssimes complicacions internacionals. Degut a aquestes raons no foren, en el camp estrictament militar, favorables a Catalunya. Ara bé, Catalunya sortí intacta de les dues primeres crisis i gairebé desaparegué com a entitat diferenciada en el curs de la tercera. Per què ? perquè, en les dues primeres revoltes, Catalunya, independentment de les condicions militars i polítiques de la desfeta, salvà les institucions. La decència nacional s'inicia l'any 1714 perquè fou l'any en que Catalunya perdé les seves institucions pròpies.

Des de llavors, per un fenomen psi-

UN ALTRE REFUS

El Comitè Executiu del Moviment Socialista de Catalunya, presidit pel senyor Serra i Moret, ha rebut una invitació de la Comissió Organitzadora Provisional d'una Conferència Nacional Catalana composta de diferents centres nacionalistes d'Amèrica, a la qual ha contestat amb la següent lletra : « Distingits compatriotes : hem rebut la invitació adreçada al Moviment Socialista de Catalunya convidant-lo a adherir-se a una Conferència Nacional Catalana que pensau organitzar a Mèxic. Al nostre entendre, la idea de la Conferència Nacional Catalana és en principi justa, però naturalment no té cap significació sinó és basada essencialment damunt dels catalans que viuen a Catalunya i sinó són les realitats socials i polítiques catalanes les que en determinen el contingut. No ens sembla pas que d'uns quants grups polítics aïllats de contactes amb la Pàtria pugui donar el resultat positiu que es mereixeria l'ambició de l'adjectiu « nacional ». Fora potser millor donar-li la significació d'una reunió de grups americans que es decideixin a aportar una ajuda seriosa i efectiva a l'acció dels organismes que, a l'interior de Catalunya, menen amb tantes dificultats la lluita del nostre poble. Aquesta si que seria una obra meritoria i que ens sembla que mereixeria l'acord de tots els catalans. Expressant-vos doncs així el nostre criteri, us saludem atentament, al servei de Catalunya. El Comitè Executiu del Moviment Socialista de Catalunya.

Com era de preveure, una altra organització catalana refusa la invitació de participar a la Conferència convocada a Mèxic. Sabem també que la major part d'intel·lectuals catalanes d'Europa i d'Amèrica s'han negat a prendre-hi part. En quant a les forces de l'interior, podem dir el mateix, car ningú no ha deixat de veure que sota la convocatòria d'aquesta assemblea hi havia una maniobra política que es proposava dividir els catalans que realment treballen per la llibertat de Catalunya.

E. R. de C.

UNA COMUNICACIO DE LA SECRETARIA GENERAL

Per tal d'aclarir certs dubtes manifestats pels nostres companys de l'interior i per algun Comitè Departamental, ens plau reproduir a continuació el text d'una nota adreçada a totes les organitzacions del Partit.

D'acord amb el que ha estat línia constant del Partit i de la qual convé ara més que mai no apartar-se, l'Esquerra, pel que fa a la política interior de Catalunya, només pot estudiar i arribar a l'establiment d'acords de conjunt amb partits de disciplina catalana. És en virtut d'aquest criteri, entre altres raons, que hem de manifestar-vos que no és possible concloure acords polítics amb el P.O.U.M. Si els partits de disciplina catalana creuen en la necessitat de pactar amb les organitzacions espanyoles, cal que ho facin solidàriament, com altres vegades ho han fet, a fi i efecte d'aconseguir dins l'àmbit de la política espanyola, la influència que Catalunya necessita per tal de treballar amb eficiència en pro de les seves nobles ambicions i del seu afany de llibertat.

Per altra part, ha estat norma constant del Consell Executiu, ratificada per diversos Plens del Partit, que no es poden concertar aliances amb els elements escissionistes de les altres organitzacions. Per tant, l'entesa amb els elements de la C.N.T. dita col·laboracionista, per limitada que sigui, tampoc no pot ésser acceptada.

En aquests moments, i sempre, esperem que vindreu amb nosaltres en la necessitat d'aplicar estrictament les directrius aprovades democràticament pels nostres organismes representatius. Cal tenir present que aquesta política és la base fonamental del manteniment dels nostres ideals i l'única possibilitat de fer-los triomfar. I no oblidem en cap moment que la política interior de Catalunya som únicament els catalans i els que amb nosaltres conviuen, els qui hem de portar-la a terme.

Us saluda afectuosament, vostre i de Catalunya,

Josep TARRADELLAS

Secretari General.

París 14 de Juny del 1951

Homenatge de l'Interior a POMPEU FABRA

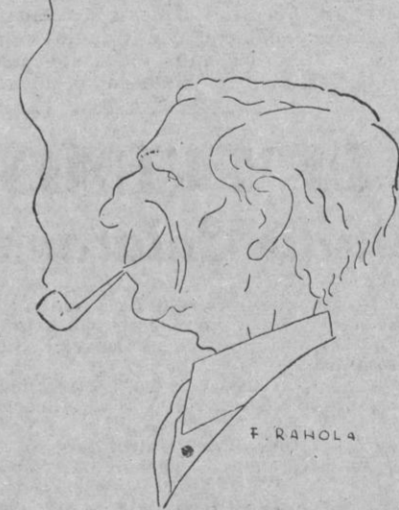
Ha arribat a les nostres mans un llibret que ha estat editat clandestinament a Barcelona, la diada de San Jordi d'enguany, per un grup de patriotes catalans. Car és clandestina, ment que cal emprendre a casa nostra qualsevol iniciativa que tendeix a enalitzar la nostra llengua. L'objectiu, en aquest aspecte, es mostra intransigent i no fa cap mena de concessió. Hem cregut interessant de reproduir alguns dels paràgrafs de l'esmentada obra, segurs que els nostres lectors ens ho agrairan.

« No és pas la nostra pretensió de pagar cap deute ni de cobrir cap falla. Aquest llibret ni pot ni vol ésser la biografia que es mereix Pompeu Fabra, ni l'estudi complet de la

publicació de les Normes Ortogràfiques, en les quals Pompeu Fabra tingué una part preponderant, però que foren el fruit de llargs estudis i discussions, amb la intervenció d'escriptors de totes les tendències, marçà la fi del període de desorientació, més que de llibertat, en la receta manera d'escriure el català. Enfront del sistema propugnat per Fabra i acceptat per l'Institut, no n'hi havia cap de precís, sinó les manies personals d'uns quants escriptors i la ignorància dels altres ».

Finalment en parlar del patriota : « Però el seu patriotisme consistia, sobretot, a servir. Servir, calladament, des del lloc que li era conllocat. Primerament, amb la Mancomunitat de Catalunya de Prat de la Riba i de Puig i Cadafalch, bons amics seus que l'ajudaren i li donaren tot el suport de la incipient organització nacional ; després, sota la Dictadura amb la gran massa de catalans que mantenia robecament els ideals i les esperances a despit de les afirmacions dels senyors del moment — és en aquells anys que publica els volums de vulgarització, la major part de les « Converses », que arreplega també els materials per al seu « Diccionari General » ; per últim, amb la República i la Generalitat, qual la llengua catalana adquireix altra vegada oficialitat, quan els retòrics dels carrers i les capçaleres dels impresos es fan en la nostra llengua, quan es multipliquen les publicacions en català i els llibres catalans fan de vegades tiratges superiors als castellans, amb que Francesc Macià i Lluís Companys, sempre Pompeu Fabra serveix Catalunya, amb la seva ciència i amb el seu amor a la llengua ».

« Per patriotisme, també, es manté al costat del Govern de la Generalitat durant la guerra civil... Per patriotisme, per últim, s'exilia un dia amarg de febrer de 1939. Passa per darrera vegada els Pirineus i va a viure a Illa, a París, a Montpel·li, al capdavant, a Prada ».

F. FABRA

Després d'anaritzar la seva tasca a la revista « L'Avenc », el seu pas per la Universitat com a estudiant, l'opuscle estudia el moment en que Prat de la Riba, després de crear l'Institut d'Estudis Catalans i les seves tres seccions — la de Ciències, la Històrica-Arqueològica i la Filològica — recorregué a Fabra : « Fou ell (Prat de la Riba) qui va demanar a Pompeu Fabra que deixés la seva càtedra de Bilbao per venir a Barcelona a col·laborar a les tasques de l'Institut. Per al nostre gramàtic, home ja madur, amb una família i unes responsabilitats, la decisió era arriesgada. Era abandonar una cosa segura — l'escalafó — per una altra que podria envoltar de la política se'n qualsevol sobtadament. Però Fabra no va vacillar. La seva vocació el cridava, i el cridava potser encara més el seu gran amor a Catalunya, aquell amor que li havia fet viure a Bilbao uns anys plens d'enyut, dominat a còpia de treball i d'estudi ».

Més endavant vegem : « El filòleg alemany Eberhard Vogel, en presidir l'any 1894 els Jocs Florals de Barcelona, havia pogut exclamar amb raó : « Hi ha un corc que rosegua la moderna literatura catalana : l'anarquia ». I aquesta anarquia s'havia d'acabar :

Quan ells ho diuen...

Ens plau copiar a continuació, alguns fragments significatius dels diaris espanyols :

« Del « Bulletin de l'Institut National d'Estadística » : « El 1940, el promig mensual d'efectes produïts fou de 3.954 lletres, per un valor de disset milions de pessetes. El 1943, el promig mensual fou de 15.453 lletres ; el 1948, de 35.115. El 1950, el mes de gener, foren protestades 40.229 lletres d'un valor de 365 milions de pessetes, però tots els records foren batuts durant el mes de maig, amb 52.064 lletres per un valor de 354 milions de pessetes. »

« Madrid » afirma, i nosaltres no el contradirem : « Abans, els abusos i els roboratoris eren excepcionals. Ara no ; especialment amb la fam dels altres, és avui un fenomen corrent. Hi ha massa gent que abans vivien modestament i que avui circulen en luxuosos vehicles. Les fortunes improvisades són nombroses i els nous rics no tenen ni la discreció d'amagant el canvi extraordinari de fortuna ».

LES ARTS I LES LLETRES

La veu de la sang

Que el darrer crit amb què el vas infantar es giri contra tu i et desmenteixi cada mot que no sigui català!

Ans que la teva llengua no et traïessi, que la veu clara de la teva sang et cremi arreu de llavi i d'escarnezit!

I t'hi ofegui aquest parlar poc franc que, vergonyant, ton propi accent buscanta i que et puguis sentir amb el front més blanc

i amb la llet del teu pit menys amarganta! Cur, només alletant-lo en català, l'única llengua que als teus llavis canta

amb la dolçor amb què et solia cantar la teva mare a tu quan et bressava, retrobaràs el to ferunt i clar

que li farà una son plàcida i blava d'un blau de llumanya, de cimbal, i de cala de mar i d'aigua brava.

Que el teu mot més humil dugui el senyal i múltiple ensens per la presència de tantes veus de la terra pairal:

les mateixes en gràcia i essència que hem de sentir esclatar en el primer mot que ja apunta al seu llavi amb l'evidència

i amb la claror del Verb que ho conté tot! Gosaríes vejar una llum tan clara, ni macular amb un sol esquit de llot

son primer mot d'una beutat tan rara? No tems que se't revolvi i faci el sord abans que resignar-se a dir-te Mare

amb un accent que té gust de pa bord?

VENTURA GASSOL

Un llibre de ROGER BARTHE

« L'IDEE LATINE »

No fa gaire temps que a les Edicions de l'Institut d'Estudis Catalans el nostre amic l'escriptor llenguadocian Roger Barthe va publicar, en francès, el primer volum d'un extens estudi que porta per títol « L'idée latine ». Si hom considera el descrèdit i l'oblit relatius en què havia caigut el panlatinisme, podria creure's que Barthe, « agrégé » de la Universitat, especialista de les Renaixances catalana i occitana, havia fet únicament un treball d'erudició històrico-literària, important potser, però sense gran transcendència. Res no seria més erroni. El propòsit de Barthe, altrament ambiciós, és justament de reconstruir actu aliat a aquesta idea llatina, vella ja de més d'un segle, però vivenc en la imaginació dels poetes i àdhuc d'alguns homes polítics. I qui diu redonar-li actualitat, vol dir evidentment llenguar-la altre cop a la palestra, per si es presenta una conjuntura favorable que li permeti de passar a un començament de realització. A aquest punt de vista el llibre de Barthe ha obtingut resultats considerables. Diversos periòdics i revistes, entre elles un gran diari com « Le Monde », han senyalat amb mots elogiosos la seva publicació que ha estat comentada també en emissions radiofòniques i en conferències. En sengles opuscles Marcel Carrières i Victor Wiltz (2) han reprès i glosat les idees essencials del llibre. En fi, Frederic Mistral nebot, « Capoulié » del Felibrige, ha consagrat al panlatinisme una part important del seu discurs oficial a la « Santo Estelito » d'Aurillac el passat mes de maig. No podien mancar doncs les veus catalanes. Els

catalans hem estat massa barrejats a les principals manifestacions d'aquest ideal llatí per que la qüestió ens deixi indiferents. I el comentarista és tant més escarlat quan el talent de Barthe ha enriquit de nous i interessants punts de vista un projecte que podia semblar ja anacrònic.

La comunitat cultural dels pobles de llengua romànica és un fet indiscutible per bé que no sigui gens fàcil definir els elements específics que

per Heribert BARRERA

la determinen. Hi ha naturalment a la base, el comú origen llatí de les llengües parades per aquests pobles. És evident però que si l'empremta romana fou prou forta per a suplanter les llengües autòctones, la influència dels conqueridors no s'exercí solament sobre el llenguatge. Totes les formes de la vida social i àdhuc familiar quedaren més o menys romanitzades i això fa que el fons comú dels pobles neo-latins sigui molt més extens que un simple parentesc en l'idioma. Ja des d'abans de la caiguda de l'imperi romà, factors molt diversos han originat i aprofundit les particularitats distintives de cadascuna de les nacionalitats neo-latines. Però els contactes han estat també incessants i els lligams són encara poderosos. Si una gran part de les característiques culturals de la latinitat han depassat les seves fronteres lingüístiques per esdevenir el patrimoni comú de la civilització occidental, la comunitat neo-latina pot distingir-s'hi tanmateix per quelcom de vague, però certament important, que és una identitat, sinó rigorosa almenys aproximada, en la concepció mateixa de l'existència, no pas com a fórmula abstracta sinó com a principi pràctic. És així com expressions del gènere « temperament llatí » tenen un valor propi, independent de la imprecisió amb què solen utilitzar-se.

En aquestes condicions, no és gens estrany que quan el segle passat la triple puixança dels anglosaxons, dels germànics i dels eslaus va precisar-se com a element preponderant de la política mundial, sorgís la idea de la « unió llatina » que havia de permetre retrobar als pobles neo-latins, gràcies a la unitat recobrada, el primeríssim paper que havien tingut fins aleshores en l'evolució d'Europa i del món. Era però massa tard per que una unitat política fos possible. I en l'aspecte purament cultural la reacció de defensa era encara prematura. Per això la idea llatina quedà arconada en el magatzem de tòpics per poemes i per discursos de sobretaula. Aquesta constatació no exclou la glòria dels precursors ni el reconeixement de la penetració històrica que demostren.

Un fet curiós, que Barthe no oblidava de remarcar amb insistència, és que la idea llatina hagi sorgit en terres occitanes i que els seus promotors hagin estat gairebé tots occitans de naixença. Si històricament és Claudefrançois Lallemand, un metge nascut a Metz professor a Montpel·lier, el primer que parla de la Federació llatina l'any 1843, són sobre tot felibres o amics del Felibrige els qui, una vintena d'anys més tard, en reprenen el principi i en propugnen l'esperit. Sembla com si per un afany de compensació, per a defensar-se del retrat de localisme i a la recerca d'una major seguretat, tot

moviment particularista desitgi integrar-se en una unitat superior on la diversitat sigui la norma. Per això segurament, hi ha tants catalans partidaris de la Confederació Ibèrica i de la Federació Europea, que en una altra esfera verien també amb bons ulls una nova versió de la unió llatina, adaptada a les possibilitats i exigències del món actual.

Quin caràcter podria prendre aquesta nova versió? Certament l'unió política pot considerar-se gairebé com a descartada. Si una Federació Europea podria resoldre importants problemes polítics i econòmics, és difícil veure a quines realitats vivents respondria un lligam polític qualsevol entre els estats neo-latins. Si les nacions ibero-americanes esdevenen poc a poc una de les peces essencials de la latinitat, seria absurd creure que és possible lligar-les per qualsevol compromís que no sigui d'ordre purament espiritual. Roger Barthe se'n dona perfectament compte quan en un article publicat a la revista « Oe », poc abans de l'aparició del seu llibre, escriu que cal situar la idea llatina en el pla cultural exclusivament. Però això no representa pas minimitzar-la, ben al contrari. Un dels més grans perills del món modern és la uniformització. Tard o d'hora, i potser no gaire tard, arribarem a l'estadi del govern mundial o almenys a l'hegemonia absoluta d'un gran imperi. Com que és poc probable que els països llatins hi tinguin una gran influència, es trobaran sotmesos tots plegats a la pressió creixent d'una cultura estrangera que disposarà dels prestigis de la força i del diner. És aleshores quan, sempre en el pla cultural, sonarà l'hora de la unió per la defensa de l'herència comuna, de les nostres tradicions, i del nostre estil de vida. El geni neo-latí ha de sobreviure a l'eventual deició política de la latinitat i a ha de participar a la gestació espiritual del món nou. Per aquesta tasca l'acord necessari esdevindrà possible d'un cap a l'altre del Mediterrani i de lalt a baix del continent americà. El llibre de Roger Barthe haurà tingut el gran mèrit de crida l'atenció sobre aquest problema que si no és encara d'avui, pot plantejar-se en un futur relativament pròxim.

(1) Roger Barthe. « L'Idée Latine », Institut d'Etudes Occitanes, Toulouse, 1950.

(2) Manuel Carrières. « Latins d'Europe et d'Amérique, unis-sez-vous », Toulouse, 1951. Victor Wiltz. « Pour une grande politique française », Toulouse, 1951.

La "REVUE DES LANGUES ROMANES"

Ens plau fer saber als nostres lectors que el darrer volum de la « Revue des langues romanes » publica un interessant estudi del senyor Marcel Carrières sobre « Le roman occitan et catalan du XVI siècle à nos jours ». Es tracta d'una exposició molt acurada i completa del moviment literari català que no dubtem de demanar-se a la Facultat de Lletres de Montpel·lier o bé al senyor Marcel Carrières, a Lauterbourg (Bas-Rhin).

ALFRED PERENYA

Un exemple a seguir

(Vé de la primera pàgina)

ques. Però les dues coses principals que deixà llestes foren, una, el rescat del migrat servei telefònic aleshores existent i la instal·lació d'una xarxa telefònica que s'estengué ràpidament a tot Catalunya; una altra, la construcció dels « Camins de Muntanya » petites vies tot just carrossables, més aviat dreceres per vianants i besties de càrrega, que, com aquests accedents, en espera de les eventuals carreteres, feien un gran servei.

Però en setembre de 1923 vingué el gran col·lapse. Tota actuació política restà paralitzada, i Perenya es consagrà al seu bufet de lletrat i a l'obra de « Joventut Republicana » i del « Camp d'Esports » que fou respectada per la Dictadura.

Fou en 1930 que aquella vida exemplar s'estingué en ple vigor fins intel·lectual, de resultes d'una desafortunada intervenció quirúrgica. Jo vaig veure l'enterrament al qual assistí una generació imponent, consternada, adolorida, car la gent no podia resignar-se a haver perdut el guia, el conductor. Amb la mort de Perenya, desapareixia un dels millors polítics que hagi donat la Catalunya del nostre temps.

EL SENTIT INSTITUCIONAL

(Vé de la primera pàgina)

Té remei aquesta malaltia? Els jueus, encara, ens donen l'exemple. En esclatar les hostilitats entre jueus i àrabs ens trobàrem gairebé davant d'una guerra, en forma caricaturitzada, de catalans contra castellans. ¿ Què farien enfons dels « arrogants » i « bèlies » senyors àrabs aquell dia? ¿ Què farien dels « dentistes » jueus? Ja ho hem vist. Els claven una pallassa! Ja sabem, per altra banda, que és el que feren els botiguers i dentistes de Barcelona aplegats sota la bandera de Santa Eulàlia enfront dels exercits més aguerrits d'Europa l'any 1714. La crònica militar encara en parla amb emoció i estranyesa.

No hi ha pobles « valents » i pobles « covards ». Hi ha « moments » en què un poble es sent l'interès d'una gran feia històrica i altres en què es sent buit de sentit i de perspectiva. El sentit heroic d'una col·lectivitat només el poden donar les seves institucions centrals, reflex i estimul de les seves qualitats col·lectives.

En fer aquest paral·lelisme militar amb Palestina, no vull pas dir que Catalunya depèn de donar naixença a un Estat Català independent. He dit i repetit que Catalunya és un poble hispànic amb una gran missió a accomplir a la Península. La condició indispensable per a portar a terme aquesta missió és, primer, sàpiguem definir-la, que complim la primera part de la reconstrucció d'Ortega Gasset, ha de saber què és, això comportarà un llarg període de discussió i de revisió dels objectius històrics catalans. La segona condició és que « sàpiguem manar ». Això només és possible si tenim institucions pròpies que intervinguin en aquesta revisió patriòtica afirmativa dels objectius històrics de Catalunya, faran la política de l'austrà i es convertirán en el pes molt de Catalunya. Tots aquells, omissió, contribueixin a l'afèbliment o a la negació de les actuals institucions catalanes, no faran més que rebre la Nova Planta » que Felipe V plantà al frontispici del nostre Casal Nacional.

Jaume MIRAVITLLES.

COMENTARIS DE PREMSA

LA RELIGIO A ESPANYA. — « Témoinage Chrétien » dona les següents dades sobre la religiositat del nostre poble: « A Madrid, pot fixar-se a 20 per cent el nombre de practicants catòlics a Barcelona escassament a 10 per cent. Aquestes xifres varien segons les regions i les classes socials. Una parroquia com Nostra Senyora de la Mercè, prop del port de Barcelona dona un contingent de 3.000 assistències a les misses del diumenge sobre un cens de 18.000 habitants, és a dir, el 16 per cent. En canvi, una parroquia essencialment obrera com la del Bon Pastor, dona escassament un contingent de 200 adults cada diumenge. La mateixa desproporció s'observa a tot Espanya excepte al país basc on pot apreciar-se un 100 per cent de practicants.

Per altra part, el recrutament dels prelats tampoc sembla ésser satisfactori. A Barcelona, s'engregistren unes 250 inscripcions a cada un dels dos seminaris, ço que dona un contingent de 10 a 15 nous sacerdots cada any. En alguna diòcesis, hi han 603 parròquies sense titular i en el conjunt del país hi han aproximadament 1.400 esglésies o capelles sense pastor.

LES DEFICIENCIES DEL RACIONAMENT. — Transcrivim del « Manchester Guardian »: « El racionament és insuficient i sovint no es distribueix malgrat els anuncis oficials. El que compta realment és els preus del mercat negre. Els preus practicats recentment a Andalusia,

són els següents: pa, 7 ptes el kg; carn, de 18 a 30 ptes; peix, a partir de 50 ptes; café de Gibraltar, 100 ptes; sucre, 22 ptes, etc.

LA CORUPCIO DE L'ADMINISTRACIO FRANQUISTA. — El periòdic anglès « Sunday Pictorial » publica un interessant article del seu enviat especial a Espanya, on afirma entre altres coses: « El règim és profundament odiat pel poble, però el temor d'una nova guerra civil és un frè per qualsevol temptativa de subversió. És per això que no es veuen possibilitats immediates d'un canvi de règim. Si Franco ho volgués, podria eliminar fàcilment els estraperlistes i funcionaris immorals que el roden. Però les lleis que es dicten no són altra cosa que paper bullent. Els que disposen de cabals suficients, poden burlar-se impunement de totes les disposicions oficials. »

LOPOSICIO AL REGIM. — El « New York Times » constata que l'oposició al règim s'incrementa ràpidament. La classe mitja, les professions liberals, la burgesia i inclosivament l'Església i l'Exèrcit, manifesten ara llur hostilitat al règim. Tots els observadors estrangers coincideixen en apreciar que fins i tot l'ala esquerra de la Falange dona proves d'una certa amonició contra els actuals governants. Però tots aquests elements, negen rodonament que tinguin cap relació amb el comunisme, i aquesta és la veritable força de l'oposició al

règim. Els comunistes tenen poca força i estan desacreditats tant a l'interior com a l'exterior, i no poden pretendre de cap manera a la direcció de la resistència. És per això que seria un greu error que es permetés al règim franquista de titllar de « roba » tota l'oposició. La darrera edició de l'òrgan del Kominform anuncia la creació d'un Front Nacional antifranquista que reivindicja ja els recents moviments vagues de Catalunya i del País Basc. S'horta, llur pretensió és completament falsa car aquells moviments no tingueren cap sentit polític determinat i aquesta fou precisament la raó de la sensació que produïren a tot el món.

UN COMENTARI DE « THE TABLET ». — Aquest setmanari, conegut per les seves simpaties franquistes, ha publicat darrerament un article consagrat a la situació espanyola. Referint-se a les anunciades detencions de « comunistes » i separatistes assenyala que el govern franquista no ha presentat cap testimoni de la culpabilitat dels acusats. Afegeix que el que impressiona és que de les darreres vagues, fou l'ordre que imperà tota una sèrie de « roba » de totes les classes socials. L'Exèrcit no està content ni molt menys de l'actuació de l'actual govern i és de domini públic que els capítols generals han demanat imperativament a Franco que es prenguin mesures per tal de « sanejar » l'administració pública. Parla també de les possibilitats de restaurar la monarquia i esmenta les gestions de l'ex ministre senyor Larraz. Segons aquest periòdic, el pretendent Don Joan ha proposat una « monarquia constitucional basada en el model anglès » i vaticina que segurament dins de pocs mesos, el poder passarà a mans d'homes igualment enemics de la dictadura de dreta que de l'anarquia. Si Franco abandonés el poder, es guanyaria la simpatia inclús dels seus enemics. »

EL NIVELL DE VIDA. — Estudiant aquesta qüestió, un periòdic de Xile, « El Mercurio », fa les següents consideracions: « La depreciació de la moneda i l'escassíssima capacitat d'adquisició de la massa, fan que el turista trobi molt asequibles els preus dels hotels i dels restaurants. Però la cosa és molt diferent quan el que ha de pagar ha de fer-ho amb moneda guanyada amb jornades de treball espanyoles. Perquè? perquè l'índex del cost de la vida, avui, és, segons les estadístiques oficials, de 600 a 700 per cent més alt del que era abans la guerra civil, mentre que els salaris amb prou feines han estat doblats en relació al mateix període. Un obrer espanyol que treballi normalment, necessita dos dies de treball per comprar un litre d'oli, una jornada completa per un kg de sucre. El racionament no li suministra més que 700 calories, enlloc de les 2.500 que necessita un treballador normal. Aquesta és la raó essencial de les darreres protestes. I és il·lícit suposar que aquesta situació no variarà fins que el govern actual es decideixi a introduir reformes substancials que permetin la transformació de l'actual dictadura en un règim democràtic. Això és el que estan intentant els Estats Units actualment. El lamentable, és que la permanència del règim actual hagi fet perdre a Espanya sis o set cents milions de dòlars que li haurien correspost si hagués operat a temps la transformació desitjada vers la democràcia política. »

Ha mort Salvador Barney

Salvador BARNEY, soci de la Departamental del Sena, va morir el passat Abril a l'Hospital de Saint-Germain-en-Laye, on vivia, de resultes d'una operació.

Ajudeu "la humanitat"

EL GERENT: Santiago VILA Societat Parisienne d'Impressions 4, Rue Saulnier. — PARIS (IX)

XXIe CARTELL DE PREMIS De l'Institut d'Estudis Catalans

- L'Institut d'Estudis Catalans ha publicat el següent Cartell de Premis: Premi Francesc Vives, de 5.000 pessetes per a treballs d'investigació sobre llengua, literatura, història, art o arqueologia de Catalunya o qualsevol terra de llengua catalana. El premi s'adjudicarà el 1956. Premi Isidre Bonsores, de 10.000 pessetes i un accésit de 2.000 sobre les novel·les i les obres de Cervantes que precediran el « Quixot ». S'adjudicarà el 1952. Premi Duran i Bas, de 5.000 pessetes ofert a una obra de dret positiu o d'investigació doctrinal o històrica sobre temes jurídics o sociològics. Serà adjudicat el 1952. Premis Enric de Larrartes, cada un de 5.000 pessetes a treballs sobre art i arqueologia (1952), estudis filològics de tema català (1954) i estudis sobre qualsevol ciència, pura o aplicada, relatius a les terres catalanes (1957). Premis Prat de la Riba: cada un de 5.000 pessetes ofert a treballs d'investigació sobre ciències, economia o filosofia. (1952, 1953, 1955). Premi Marian Aguiló de 5.000 pessetes al millor vocabulari d'un autor català antic o modern o al millor vocabulari tècnic d'una indústria, art, ofici, etc. (Serà adjudicat el 1957). Premi Prosper de Bofarull de 10.000 pessetes ofert a una monografia històrica. Adjudicat el 1953. Premi Mila i Fontanals de 10.000 pessetes ofert a una monografia històrica literària. (Serà adjudicat el 1955). Premi Ferran II de 10.000 pessetes a una monografia sobre el temps de Ferran II (1955). Premi Josep Massot i Palmes, de 8.000 francs cada un al millor treball d'investigació sobre fisiologia o fisiopatologia humana i al millor treball d'investigació o al millor aplec de materials de tema folklòric de les terres catalanes o relacionat amb elles. (Adjudicats respectivament en 1953 i 1955). Premi Menéndez Pelayo, de 5.000 pessetes a treballs d'investigació sobre la cultura catalana i les seves relacions amb les altres cultures hispàniques. Premi Jacint Verdaguer, de 10.000 pessetes, ofert a una monografia sobre Verdaguer. Premis Jaume I, de 5.000 pessetes cada un ofert a treballs sobre: a) geografia, geologia, paleontologia, botànica o zoologia del País Valencià. b) llengua, literatura, història, art, arqueologia o folklore de les Illes Balears. c) llengua, literatura, història, art, arqueologia o folklore del País Valencià. d) geografia, geologia, paleontologia, botànica o zoologia de les Illes Balears. Premis Francesc Cambó de 10.000 pessetes cada un sobre: a) el millor treball d'investigació sobre temes morals, econòmics o sociològics (1952). b) investigació sobre l'antiquitat clàssica o l'humanisme de Catalunya, o la influència dels autors grecs i llatins en la cultura catalana (1954). Premis Sant Jordi, de 5.000 pessetes cada un a treballs sobre la iconografia de Sant Jordi i sobre el culte i la devoció a Sant Jordi en les terres catalanes (1952 i 1954). Premi Santes Creus, de 5.000 pessetes, al millor recull de documents referents al monestir de Santes Creus o a qualsevol aspecte de la seva història, arquitectura, etc. (Adjudicat el 1952). Premi Ramon Turró de 10.000 pessetes al millor estudi sobre biologia. (Adjudicat el 1952). Premi Jaume Serra Hunter de 10.000 pessetes al millor estudi filosòfic o sobre la història de la filosofia a les terres catalanes (1953). Premi Rubió i Lluç, de 5.000 pessetes a treballs d'investigació sobre història, llengua, literatura, art o arqueologia de Catalunya (1953). TOTES LES OBRES HAURAN D'ESSER PRESENTADES A LA SECRETARIA GENERAL DE L'INSTITUT ABANS DEL 31 DE GENER DE L'ANY EN QUE S'HAGI D'ADJUDICAR EL PREMI.